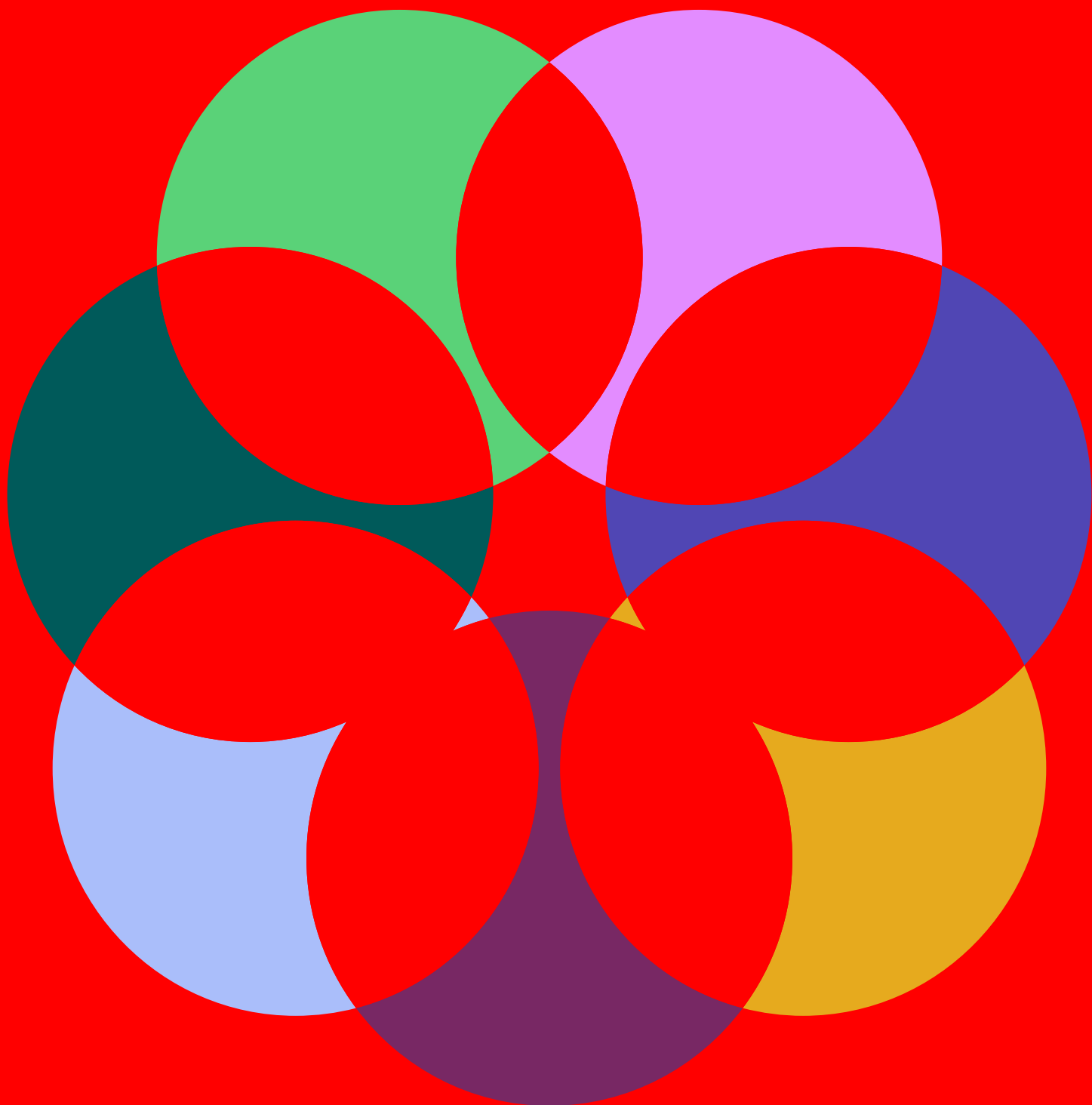
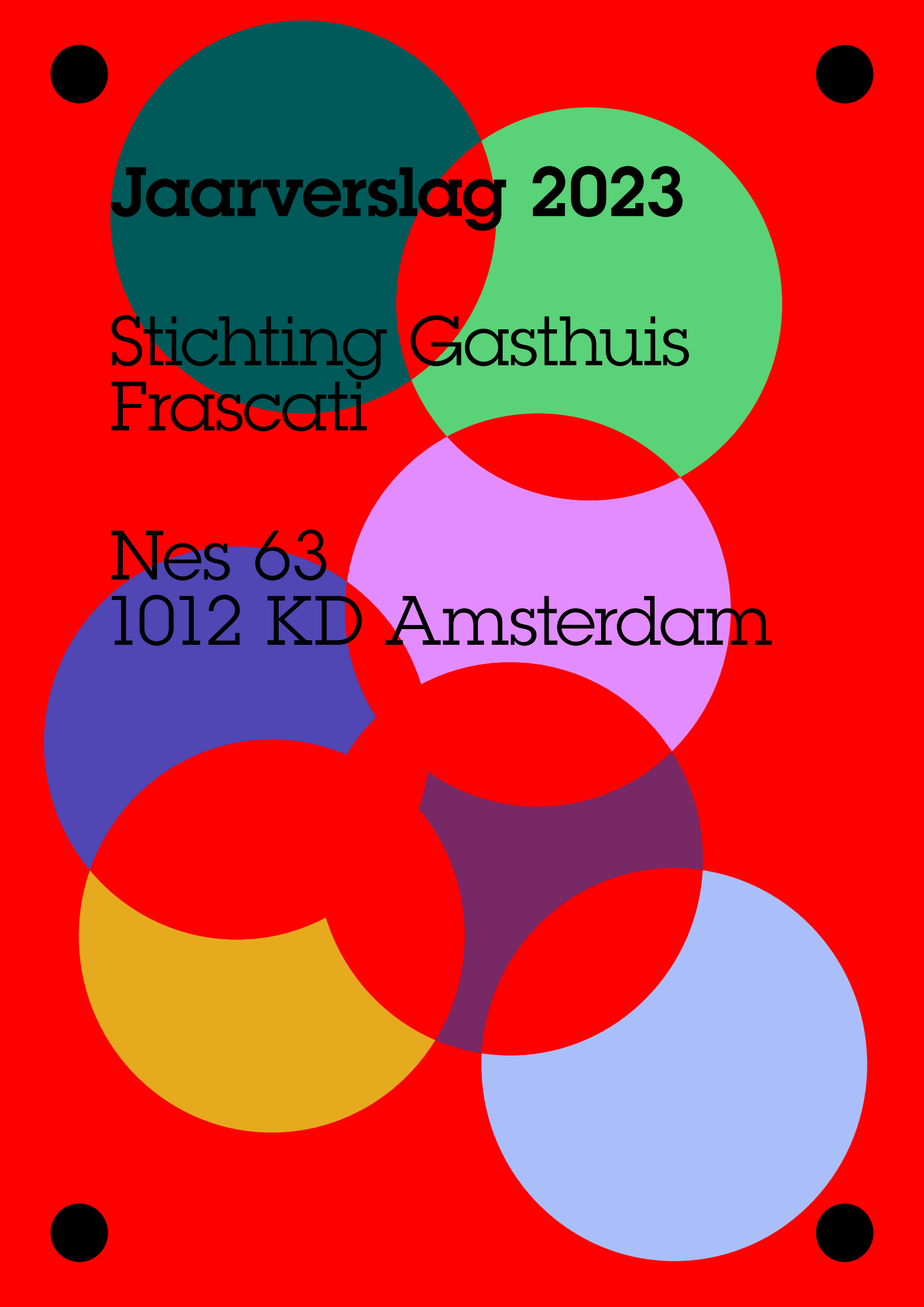

Jaarverslag 2023

● ***FRASCATI*** ●

The background is a solid red color. It features several overlapping circles in various colors: a large teal circle in the top left, a large light green circle in the top right, a large light purple circle in the middle right, a large blue circle in the middle left, a large yellow circle in the bottom left, and a large light blue circle in the bottom right. There are also four small black dots, one in each corner of the page.

Jaarverslag 2023

Stichting Gasthuis
Frascoti

Nes 63
1012 KD Amsterdam

4	1. Inleiding	
7	2. Produceren	2.1 Makers Frascati Producties 2.2 Instroom & Doorstroom 2.3 Het Verbond 2.4 Internationaal coproduceren 2.5 Produceren met de stad
27	3. Presenteren	3.1 Programmering in de Nes 3.2 Contextprogramma's 3.3 Festivals 3.4 Internationale programmering 3.5 Theater van Deyssel
35	4. Publiek	4.1 Kaartverkoop & publieksbereik 4.2 Digitale activiteiten 4.3 Scholen en educatie
41	5. Bedrijfsvoering	5.1 Financiering & financieringsmix 5.2 Eigen vermogen & bestemmingsreserves 5.3 Meerjarenonderhoudsplan 5.4 Personeelsbeleid 5.5 Sociale veiligheid
49	6. De drie codes	6.1 Code Governance Cultuur 6.2 Diversiteit en inclusie 6.3 Fair Practice
52	7. Slotwoord	
55	Bijlagen	Activa, passiva en resultatenrekening Plan B

1. INLEIDING

Op de grens van een oude en nieuwe wereld bevinden we ons in ongekend onzekere tijden. De wereld is in oorlog, er is een enorme vluchtelingencrisis en ecologische rampspoed lijkt onafwendbaar. Ook dicht bij huis, in Nederland en onze eigen stad Amsterdam, ervaren we een omslagpunt doordat bestaande zekerheden zijn weggefallen. Velen voelen zich niet (h)erkend. Een diepe kloof tussen de *systeemwereld* en de *leefwereld*, heeft zich aangediend.

Hoe kan ons huis een plek voor velen zijn? Ingeklemd tussen corona en wereldcrisis, wijst de praktijk ons het antwoord. Want van onderop, vanaf de straat en de vloer, wordt richting gegeven aan nieuwe bestaansvormen. In deze transitie nemen kunstenaars een bijzondere plek in. Juist de verbeelding heeft het vermogen nieuwe werelden te scheppen. Theater brengt bovendien als geen andere kunstvorm mensen samen, door de universeel menselijke dilemma's waarover we op het podium spreken en heel praktisch: doordat we bij elkaar zijn in het theater en de live ervaring delen. Theatermakers leveren daarmee een unieke bijdrage aan het vormgeven van de samenleving.

Gebaseerd op wederzijds vertrouwen, biedt Frascati ruimte aan een brede diversiteit aan theatermakers en gezelschappen. Dit vraagt ook om een breed palet aan stemmen in de selectie en begeleiding van onze makers. Vanuit deze gedachte van meerstemmigheid werd het artistieke kernteam uitgebreid met een tweede schil aan artistieke medewerkers en transformeert geleidelijk onze werkwijze. Concreet werden binnen Frascati Producties de instapvoorwaarden voor makers opgerekt. Makers stromen niet langer alleen door via onze kenningsmakingslabs zoals Beginnings, maar maken ook van onze expertise gebruik in de doorontwikkeling van werk dat bij andere huizen en opleidingen tot stand kwam. In dit kader realiseerden we in mei de eerste editie van **Under Construction**. Onder de vleugels van Frascati Producties krijgen makers van Under Construction een korte periode de tijd om op hun werk te reflecteren. Het programma biedt hen de ruimte om eerder gemaakt werk te verdiepen, om te experimenteren en zich verder te ontwikkelen. Naast de in- en doorstroomtrajecten maken we ook ruimte vrij voor makers, die kortere tijd onder onze vleugels werken. Dat schept mogelijkheden om coulant en sneller in te spelen op behoeftes van makers.

Afgelopen jaar zijn we meer ruimte gaan maken voor residenties in de Nes, maar ook in ons huis in Nieuw-West, **Theater van Deyssel**. Een maker resideert langere periode in de wijk en sluit altijd af met een eindpresentatie voor de buurt. We zijn verheugd te kunnen vermelden dat we in '23 hebben vernomen dat **Theater van Deyssel** wordt meegenomen in de aankomende grootschalige renovatieplannen van woningcorporatie Rochdale. Het theater wordt volledig vernieuwd en het pand ernaast wordt bij het huidige pand getrokken, waardoor extra (repetitie)ruimte en een ontmoetingsplek ontstaat. Frascati vestigt zich daarmee definitief in stadsdeel Nieuw-West.

FRASCATI

○

Foto: Sea of Silence © Bas de Brouwer

PRODUCEREN

PRODUCEREN

2. PRODUCEREN

We hebben ons makershuis afgelopen jaar flink verbreed. Het kent inmiddels drie kringen, die samen onze producerende werking omvatten. De kern is het productiehuis waarbinnen in lange lijnen gewerkt wordt aan de ontwikkeling van het kunstenaarschap. De begeleiding is stevig. Daaromheen is er een kring van geselecteerde makers die een residentie doen, een onderzoek, of een co-creatie. In de kring vinden we de makers in connectie met Het Verbond. Bij hen staat zelforganisatie voorop. Dit resulteerde in '23 in 28 producties uit eigen huis, een substantieel deel van onze programmering.

De aanwas is breed door de meerstemmigheid van ons artistieke team, dat zich afgelopen jaar uitbreidde. Performance- en mimemaker Francesca Lazzeri is onze dramaturg. Journalist, schrijver en theatermaker Khadija Mascoudi is artistiek coördinator van Theater van Deyssel. Elike Roovers, theatermaker en voormalig artistiek leider van DEGASTEN, is onze programmamaker jong Amsterdam / co-creatie. Met artistiek medewerker Belle de Wit en programmeur Heske van den Ende vormen zij het team dat verantwoordelijk is voor de selectie en begeleiding van makers en bespelers. Dit team vertrekt nadrukkelijk vanuit de kunstpraktijk, de onderlinge lijnen zijn kort.

Een eerste kennismaking vindt plaats binnen **Residenties, Beginnings** of **Under Construction**, waarin jong talent de gelegenheid krijgt onderzoek te doen, of een eerste - al gemaakte - pilot door te ontwikkelen en aan het veld te presenteren. We evalueren het proces. Bij de juiste match kan een theatermaker eventueel doorstromen naar Frascati Producties. We maken ruimte in het traject voor het ontwikkelen van vaardigheden, reflectie en verdieping. Trajecten worden verrijkt met vooronderzoek, regiestages, internationale uitwisseling, schrijfp opdrachten, deelname aan workshops, de ontwikkeling van contextuele programma's of een co-creatieprogramma om het eigen handschrift van de maker te versterken. Onze poule van makers beslaat het hele spectrum, van muziektheater tot spoken word, van fysiek onderzoek tot talige fijngevoeligheid en van documentair theater tot Afrofuturisme. Er wordt werk gemaakt in een grote diversiteit aan vormen: voor de zaal of op locatie, in co-creatie of community art-projecten, als podcast of in een galerie.

Makers stromen uit met een scherp bewustzijn van de relatie met hun publiek. Onze marketeers voeren een continue dialoog met makers over doelgroepen en publieksbereik. Onze eigen podia stellen ons in staat de kunstenaars optimaal te positioneren in het veld en het werk onder de aandacht van publiek, professionals en pers te brengen. Als het werk rijp is, gaan voorstellingen op tournee in Nederland en internationaal. We doen de verkoop zelf en hebben uitstekende relaties met theaters en festivals. In de uitstroomb fase begeleiden we makers nog verder op zakelijk en organisatorisch vlak, zodat zij kansrijk een eigen werkpraktijk kunnen opzetten.

C

C

C

C

C

C

Foto: OSSO © Lowiegraphy

Regisseur en schrijver **Floor Houwink ten Cate** maakt urgente voorstellingen op het snijvlak van theater, opera en film. Haar werk is politiek, bloedernstig en humoristisch tegelijkertijd. ***Sea of Silence***, dit keer in coproductie met Theater Utrecht, ging op hernemingstournee in het najaar. Het experimentele event ***battlefield of dreams*** (2023), een coproductie met Theater Utrecht, werd haar laatste project bij Frascati Producties. *"We praten collectief amper over (on)gewenst kinderloos zijn. Het gesprek vindt meestal plaats achter gesloten deuren. Het is de reden dat ik er onderzoek naar wilde doen."* zegt ze in Het Parool. Vanaf seizoen '22-'23 is Houwink ten Cate vast artistiek kernlid van Theater Utrecht en bij Frascati Producties uitgestroomd.

Cherish Menzo is een performance-maker gevestigd in Amsterdam en Brussel. Binnen haar werk is ze geïnteresseerd in de transformatie van het lichaam op podium en in de 'belichaming' van verschillende fysieke beelden. Deze lijken op het eerste gezicht herkenbaar, maar door hun complexiteit en tegenstrijdigheid te benadrukken, stelt Menzo de schijnbare norm in vraag. Ze creëert in haar werk een universum waarin het zwarte lichaam centraal staat. In 2019 werkte Cherish Menzo bij Frascati Producties aan *JEZEBEL*, een dansvoorstelling geïnspireerd op het fenomeen Video Vixen uit de hiphop-clips van de jaren '90. Na een uitgebreide internationale tour volgde in 2022 *DARKMATTER*. Deze ging in première tijdens het Kunstenfestivaldesarts in Brussel, waarna in Frascati de Nederlandse première en een internationale tour volgde. Van januari t/m april '23 tourde **DARKMATTER** door Nederland, ondersteund door **De Coproducers**, met maar liefst 28 speelbeurten en 9 workshops. Najaar '23 was de performance nog eens op verschillende locaties in binnen- en buitenland te zien en in '24 blijft deze toeren.

"[DARKMATTER is] niet alleen een fascinerende afdaling in het hart van de duisternis die in ons allemaal schuilt, maar ook een poëtische representatiekritiek die de rijkdom van het zwart zijn viert."

★★★★ De Standard

Just van Bommel, in 2022 afgestudeerd aan de Toneelacademie Maastricht, kaart op lichte, persoonlijke en soms melodramatische wijze zware onderwerpen aan. Belangrijke thema's zijn voor hen de angst voor de dood en de onhandigheid in de liefde. In december 2022 werkte Van Bommel via Beginnings voor het eerst bij Frascati. Najaar 2023 maakte hen, wederom samen met Emma van den Elshout, het avondvullende **Het Spektakeltje**. In '25 staat er weer een nieuwe creatie bij Frascati Producties op de planning.

"Een caleidoscopische voorstelling over hoe alles in ons universum met en rond elkaar beweegt, in elkaar steekt en hoe daar sense van te maken. Alsof je door een sterrenstelsel raast" ★★★★★ de Volkskrant

Gerben Vaillant, in 2021 afgestudeerd aan de mime-opleiding (AHK), verbindt nostalgie aan poëzie en abstractie. Even gevoelig als radicaal werkt hij met verschillende vormen: tekst, dans, beeld, filosofie, trash, zijn werk is atmosferisch. Vaillant werkt regelmatig samen met componist en sound-designer Timon Persoon. Deze intensieve samenwerking zorgt ervoor dat muziek en beeld elkaar tot grotere hoogte brengen. Ze bouwen samen aan een haast cinematografisch universum, die in iedere voorstelling doorgroeit. In 2023 ontwikkelde Vaillant zijn eerste avondvullende voorstelling **A sense of an ending**, volgens Theaterkrant *"Het einde van de wereld als gedeconstrueerde rampenfilm"*. Zijn opvolger, **On almost every page**, ging in januari 2024 in première. Het Parool schreef daarover; *"alles wat je van theater hoopt, en dan nog een beetje meer"*.

Het werk van de Rotterdamse **Gavin-Viano** straalt maatschappelijke urgentie uit. Via zijn grassroots kaart hij thematieken aan die in de black community, de human rights community, de LGBTQIA+ community en bij kwetsbare jongeren spelen. In zijn humorvolle voorstellingen vloeien taal, beweging en muziek samen. In '22 maakte hij **Bloodscent**, zijn eerste productie binnen de Nieuwe Makersregeling bij Frascati. In '23 ging *Bloodscent* in reprise als officiële selectie van Het Nederlands Theater Festival. Zijn nieuwste werk **Multiversum (Onlosmakelijk verbonden)** is een muzikale en beeldende voorstelling, over de kracht van kinderlijke fantasie en het helen van trauma en ging mei '23 in première. De tour moesten we helaas wegens gezondheidsomstandigheden van een van de spelers cancelen.

"Opnieuw toont Gavin-Viano een grote sensitiviteit voor de grillige wirwar aan emoties die loskomen bij een traumatische gebeurtenis en het helen daarvan" Het Parool.

Met **Multiversum** is de Nieuwe Makersregelling afgesloten, maar de samenwerking met Gavin-Viano zetten we voort.

LENZ is het interdisciplinaire collectief van Erasmus Mackenna, Marit Hooijschuur en Roel Pronk. Het werk is sterk multidisciplinair en bevindt zich op de grens tussen theater, livemuziek en performance. Het is toegewijd aan de underground en verhalen van outsiders in de samenleving. In mei '23 ging **Katie Cruel** in première (met hoofdrol voor Gerardjan Rijnders, tour in voorjaar '24), na *Sheath and Knife* het tweede deel van LENZ' *murder ballad* trilogie: een reeks voorstellingen die de complexe driehoeksverhouding dader, slachtoffer en toeschouwer onderzoekt. Het Parool over *Katie Cruel*: "De essentie van wat LENZ wil vertellen is ontegenzeggelijk van nu." **Sheath and Knife** werd daarnaast hernomen. Begin 2024 ontving LENZ de subsidie nieuwe makers van Fonds Podiumkunsten, voor de periode '24-26. LENZ' nieuwste voorstelling, **HAUNTOLOGY**, een modern, audiovisueel spookverhaal, ging op 12 januari '24 in première.

"Een gelaagde vertelling over existentiële angst en een tiener in rouw"
★★★★ de Volkskrant

Foto: Katie Cruel © Bart Grietens

Foto: Commitment Phobe © Bete Photography

Toen het ITS afstudeerfestival ophield te bestaan, initieerden we in 2022 Eindspel, waarin we werk presenteerden van 30 afstudeerders van de Nederlandse theateropleidingen. Zo sprongen we in de kloof die dreigde te ontstaan tussen vakopleidingen en het werkveld. Inmiddels hebben jonge theaterwerkers van ENT de opvolger van Eindspel ontwikkeld: het afstudeerfestival ENTER. We waren voor de eerste editie hoofdlocatie en coproducent. In de toekomst blijven we partner, ook wanneer het festival rondreist. In die verbinding met afstuderende makers snijdt het mes aan twee kanten; zij maken kennis met ons huis en wij met hen. We kunnen bovendien heel gericht scouten. Naast stevige relaties met de Toneelacademie Maastricht en ArtEZ, hebben we een bijzonder sterke band met de ATD. Zij zijn vaste bespeler en partner van Frascati 4 en monteren en tonen - vaak in bundels - hun afstudeerwerk van de Regie Opleiding, Mime (*Playtime*), Scenografie (*Bauproben*), SNDO en DAS. We werken ook steeds vaker met makers die instromen vanaf de opleidingen tot theaterdocent, zoals Toni Blackwell en Priscilla Vaudelle.

Beginnings is ons startproject na de kennismaking. Jonge makers werken in vier weken aan een korte productie. We evalueren het proces en bij de juiste match kan een theatermaker eventueel doorstromen naar een traject binnen Frascati Producties. Het format is een proevopodium met landelijke uitstraling. Beginnings-makers worden regelmatig ook elders opgepikt. Dramaturg Francesca Lazzeri coacht de processen, soms in combinatie met andere, gespecialiseerde coaches. In '23 organiseerden we één editie, waarin Toni Blackwell (ATD Theaterdocent 2021) en Cato Lustig (ATD Regie 2023) hun double-bill presenteerden.

Jente De Motte is een maker, speler en schrijver en studeerde aan de mime-opleiding, AHK. Haar werk zoomt in op de mens en zijn gebruikelijkheden. Zo ontstaan tragikomedies die door middel van absurde vormen een diepere laag aanboren over de wensen, verwarring en niet gehaalde doelen. Jente herwerkte haar afstudeervoorstelling *Een Gesprek*, die met technische ondersteuning uitgroeide tot een volwaardige productie. In deze voorstelling onderzoekt ze structuren binnen taalgebruik en strategieën van communicatie.

Theatermakers Nina-Elisa Euson en Yeliz Dogan (voorheen ook Ferhat Kaplan) en muzikant Onur Kaletas vormen samen **TG Gouden Bergen**. In hun werk behandelen ze thema's als inclusie, diversiteit en privileges. TG Gouden Bergen creëert humorvolle, muzikale en maatschappijkritische voorstellingen. In '22 speelden ze op Town Tales, vervolgens gingen ze in residentie in Theater van Deyssel waar ze *Vals Verlangen* maakten. Deze voorstelling tourde op De Parade en keerde voor de dernière terug naar Theater van Deyssel. Hun volgende voorstelling *Zand erover* speelde tijdens De Parade, werd verder uitgewerkt voor Under Construction en speelt in een volgende fase in het reguliere programma van de Nes: Wat doe je als mensen het over bepaalde onderwerpen niet meer willen hebben, terwijl ze bij jou nog hoog zitten? In *Zand erover* onderzoekt TG Gouden Bergen dat gegeven.

Houda Bibouda performt, onderneemt en schrijft onder het pseudoniem Tough and Vulnerable, omdat zij kracht ziet en voelt in kwetsbaarheid. Haar energie zet zij in voor sociaal-maatschappelijke zaken; zo is ze de anti-racisme-actiegroep For Our Community in Tilburg gestart en organiseert ze Safe Space events. Bibouda debuteerde bij *Wordsplay* van Wonda Collective tijdens International Woman's Day in '19. Ze creëerde ook voor het Opera Forward Festival. Samen met **Jörgen UNOM Gario** (Antilliaanse dichter uit Sint-Maarten) en **Benzokarim** (*spoken word* artiest en dichter) was Bibouda twee edities onderdeel van Under Construction. Ze presenteerden twee spoken word-avonden over dromen, het mysterie van ons geheugen en hoe dat te ontrafelen door middel van taal.

Nour Jordan is een multidisciplinair woordkunstenaar. Spoken word is voor haar een vorm van creatief verzet, daarom zal zij zich altijd uitspreken waar nodig. Als Tunesisch-Nederlandse beweegt Jordan zich constant tussen twee werelden, maar door haar gebrekkige Tunesisch valt ze vaak tussen wal en schip. Hoe is het om je in die tussenruimte te bevinden? Wat betekent die plek voor haar? In *Ghriba* (غريبة): vreemd, vreemdeling), dat bij Rreuring/Podium Mozaïek werd ontwikkeld, neemt ze haar eigen ervaringen onder de loep en vraagt ze zich af hoe haar moedertaal invloed heeft op culturele identiteit en het gevoel van thuis. Ze verkent de emotionele hoogte- en dieptepunten die het Tunesisch haar brengt en vraagt zich af of zij met de ene taal een thuis kan vinden in de andere.

workshops, lezingen, ontmoetingen, masterclasses, filmvertoningen, debat, gesprek, conferentie, geënceneerde tekstlezingen en presentaties.

Makers binnen Frascati Producties maken automatisch deel uit van Het Verbond. Daarnaast gaat het om makers die tussen de twee en zes jaar aan het werk zijn: niet de absolute beginner, maar ook geen mid-career makers. We zoeken makers die affiniteit voelen met het artistieke profiel van Frascati, gemotiveerd zijn bij te dragen aan het ontwikkelen van een programma en bewust kiezen voor het delen van een ruimte.

De eerste stappen zijn nu gezet, in '24 staat de integratie van Café de Richel in Het Verbond en een kleine verbouwing nog op het programma, met ondersteuning van Dioraphte.

Een greep uit de activiteiten van Het Verbond in 2023:

- Carolina Bianchi en Carolina Mendonça; Kakofonische praktijken, verbinding door verschillen, een gesprek rondom *Cadela Força*.
- *The Elephant in the Room* door Studio Julian Hetzel; Een reading rond de ontwikkelingen en thema's van de voorstelling *SPAfrica*.
- *The Goldfish Bleeding*: Pop up spoken word workshop met performances, open mic georganiseerd door Thais di Marco
- *Dziady Forefathers Eve* door Maria Magdalena Kozłowska, Bjørk Delcroix Semey en Jan Tomza-Osiecki; Halloweenviering in de vorm van een performance-concert.
- *Birgit* door Naomi Steijger & Lieselot Mariën; op zoek naar de anonieme kunstenaar 'Birgit' van zo'n 100 artistieke erotische BDSM-collages.

2.4 Internationaal (co)produceren

Het Amsterdamse levensonderhoud is kostbaar en de huidige mogelijkheden voor ondersteuning van internationale makers zijn te beperkt. Ook was corona rampzalig voor de vaak nomadische internationale werkpraktijk. Het gevolg is een dreigende leegloop van de stad, terwijl internationale stemmen juist zo waardevol zijn voor het openbreken van bestaande perspectieven. Onder de noemer **Frascati International** hebben we de afgelopen jaren tegen de stroom in flink ingezet op internationale werking.

We zijn vast verankerd in een Europees netwerk van theaterhuizen en -festivals en nemen verantwoordelijkheid voor de internationale programmering, spreading en (co)productie van productiehuismakers als Ira Brand, Melyn Chow, Carolina Bianchi en Cherish Menzo. Onze programmering en de Frascati-

producties worden internationaal op de voet gevolgd. Frascati maakt daarnaast deel uit van het **Europese netwerk WEB**¹. WEB (waarvan Frascati een van de oprichters is) richt zich al 12 jaar op (co)productie en presentatie van performancemakers. Met **Vlaamse partners** als het Kunstenfestivaldesarts, CAMPO, NTGent, Kaaithheater en Monty delen we regelmatig de fascinatie voor dezelfde kunstenaars, wat leidt tot diverse vormen van coproductie. Zo coproduceerden we in 2023 *She was a friend of someone else* van Gosia Wdowik / Nowy teatre, die studeerde aan DAS Theatre samen met CAMPO. De voorstelling ging in première tijdens Kunstenfestivaldesarts. Hiernaast coproduceerden we in 2023 *Do you know this song?* van Mallika Taneja (IN), *Magda Toffler* van Boris Nikitin (CH) en *SATAN* van Iggy Malmberg (SE). Laatstgenoemde ging in première in '23 was pas in januari '24 in Frascati te zien.

She was a friend of someone else - Gosia Wdowik (PL)

Het had een activistisch succesverhaal kunnen zijn. Maar *She was a friend of someone else* is een verhaal met te veel beginnen, te weinig eindes, en een uitgeputte verteller. Wdowik komt uit een land waar vrouwen slechts beperkt toegang hebben tot seksuele en reproductieve gezondheid, en waar abortus nu illegaal is. Het startpunt voor dit project was het idee dat vrouwen zouden kunnen samenkomen om zonder schaamte of angst publiekelijk bekend te maken dat ze een abortus hadden ondergaan, in de hoop met deze collectieve daad de wet te beïnvloeden. Het had een activistisch succesverhaal kunnen zijn. "*She was a friend of someone else* stelt kwesties aan de orde waar we nog zelden over nadenken." pzazz

FRASCATI

Foto: *She was a friend of someone else* © Małucy Stankiewicz

¹WEB bestaat uit Frascati, Beursschouwburg (BE), Black Box teater (NO), Gessnerallee (CH), Tanzquartier Wien (AT), MDT Stockholm (SE), Sophiensaele (DE), Les Subs Lyon (FR), WP Zimmer (BE) en BAC London (UK).

Foto: Do you know this song? © Maximilian Borchardt

Do You Know This Song? - Mallika Taneja (IN) i.s.m. Laguna Collective

De afgelopen jaren heeft Taneja een diep persoonlijk verlies te verwerken gehad. Dit culmineerde in het werk *Do You Know This Song?* Door onder andere poppen en liedjes te gebruiken, probeert Taneja artistieke antwoorden te vinden op enkele vragen: Hoe verwoord je verdriet? Hoe verhoudt het rouwproces zich tot een eenvoudige beweging als lopen? En hoe kunnen theatrale vormen van lopen, spreken, zingen en praten rouwprocessen ondersteunen?

Magda Toffler - Boris Nikitin (CH)

In *Magda Toffler* doet Boris Nikitin een genealogisch onderzoek naar de geschiedenis van zijn grootmoeder. Nadat zij op 87-jarige leeftijd is overleden, verneemt Nikitin dat zij oorspronkelijk uit een Joodse familie kwam. In 1944/45 moest zij maandenlang onderduiken in een schuur in Oost-Slowakije, terwijl het grootste deel van haar familie in de vernietigingskampen werd vermoord. Ze houdt dit alles voor zichzelf, sticht een gezin en wordt de eerste professor in de scheikunde in het jonge socialistische Tsjecho-Slowakije. Ze verbergt het geheim zelfs voor haar dochters. Nikitin gaat op zoek naar haar zwijgen. *"Het is zeer stil in het theater. Er is geen "goedenavond" en "tot ziens", maar alleen een moeiteloos op en afgaan. Daartussenin worden de pagina's van het leven uitgespreid, voorgelezen, geproefd en doordacht."* nachtkritik.de

SATAN - Iggy Malmberg (SE)

In *SATAN* vertelt Iggy Malmberg het zogenaamd waargebeurde verhaal van zijn korte leven en zijn problemen. Het is een hobbelige weg die hem van een diepchristelijke familie op het Zweedse platteland, via vriendschappen, zonden en dakloosheid, naar het theater voert. Er ontvouwt zich een verhaal van een held die probeert een slechterik te worden, maar daar niet in slaagt. Malmborgs werk wordt gekarakteriseerd door herhaling en versplintering. In *SATAN* reflecteert hij op begrippen als representatie, oral history en illusie. Illusie als een tijdelijke, plezierige ontsnapping, maar ook als een manier om vastigheid en samenhang te creëren in onze realiteit.

2.5 Co-creatie: De (on)vertelde stad en Theater van Deyssel

In onze programmaliijn De (on)vertelde stad staat maatschappelijke inbedding centraal. Co-creatieprojecten komen tot stand in nauwe samenwerkingen tussen theatermakers, (maatschappelijke) instellingen en Amsterdammers. We creëren gezamenlijk vanuit het hart van de gemeenschap, herkenbaar en urgent. Het zijn vertellingen die maatschappelijke dilemma's op een humane wijze agenderen. Het gaat om duurzaam opgebouwde trajecten, die zich over meerdere jaren uitstrekken. We hebben inmiddels behoorlijke kennis en ervaring opgedaan en onze partnerinstellingen zijn zeer betrokken.

In '23 werd in dit kader de workshop *To walk into the song of grief* ontwikkeld, een samenwerking van **Mallika Taneja** met het **Laguna Collective**. Samen met zanger Chayan Adhikari werden deelnemers in de workshop uitgenodigd om, heel zachtjes, naar hun eigen verliezen en stemmen te wandelen. De workshop werd aangevuld en ondersteund door dr. Pim Scholten, psychiater en oprichter van Laguna Collective. Laguna Collective is een plat-

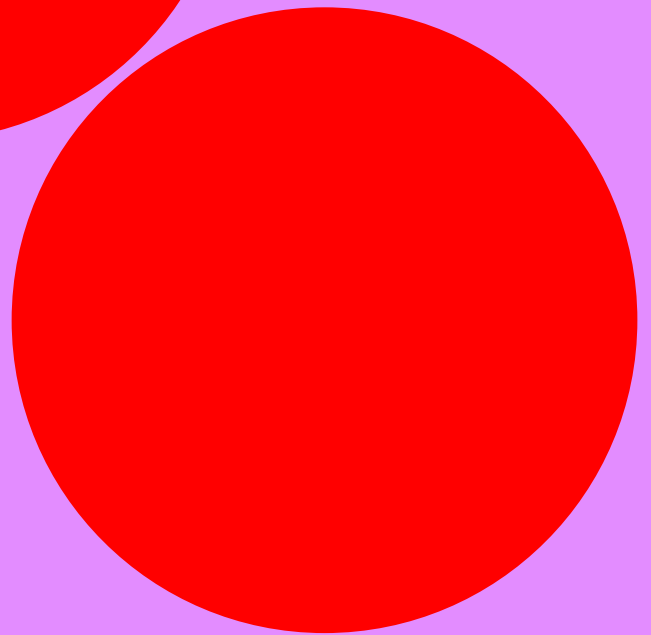
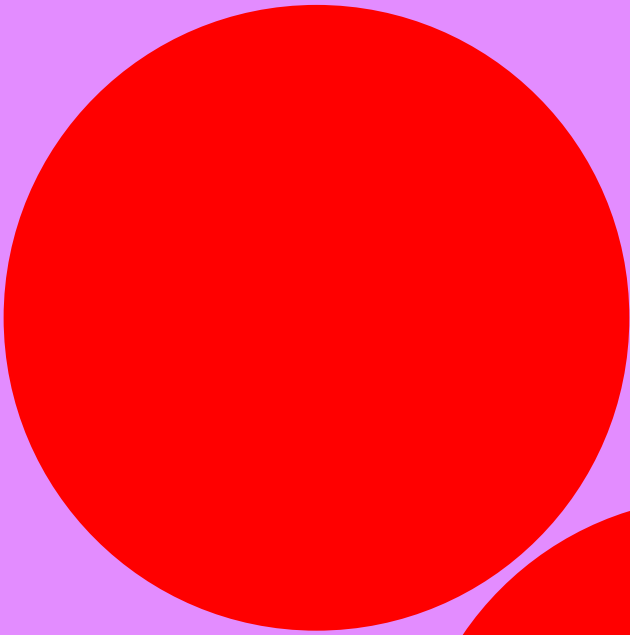
formorganisatie waar internationale experts bijeenkomen om samen te werken aan het genereren en verspreiden van kennis en vaardigheden op het gebied van humanitaire en psychosociale hulpverlening. Zij richten zich op de geestelijke gezondheid van gedwongen migranten, overlevenden van humanitaire crises en mensen die leven in een omgeving met weinig middelen.

Door corona heeft de (on)vertelde stad enige tijd stil(ler) gelegen, maatschappelijke instanties hadden tijdelijk andere prioriteiten. In '23 hebben we dit programma geleidelijk weer opgepikt en bereiden we achter de schermen duurzame projecten voor met **ARQ** (Nationaal Psychotrauma Centrum) en **Cordaan**. Op een congres van ARQ, najaar '23, ontstond al een eerste samenwerking met kunstenaars.

Theater van Deyssel is een belangrijke component in De (on)vertelde stad en komt voort uit een langlopende samenwerking met woningcorporatie Rochdale. Sinds 2019 is dit ons tweede huis in Amsterdam Nieuw-West. Het tot theater verbouwde voormalige winkelpand fungeert als klein theater, buurtpodium en (theater)werkplaats. Vanuit het hart van de gemeenschap co-creëren we een sociaal-artistiek programma: bijzondere eigen producties, residenties, kleinschalige programmering en buurtactiviteiten. Een centrale rol speelt artistiek coördinator Khadija Massaoudi, die vanaf maart 2023 werkt in de wijk die ze op haar duimpje kent. In Theater van Deyssel nodigt zij makers met verschillende culturele en professionele achtergronden uit voor **residenties**, waarin zij eigen werk ontwikkelen en presenteren, gebaseerd op en/of geïnspireerd door Nieuw-West. Centraal staat het theatrale onderzoek naar deze kwetsbare wijk in verandering.

In Theater van Deyssel werd er o.a. geresideerd door **Barnaby Savage**. Hij studeerde in 2014 af aan de mimeopleiding. Savage is werkzaam als theatermaker, performer en onderdeel van studio Dance Space Destiny waar hij met zijn collectief lessen, performances, residenties en evenementen organiseert. Zijn werk kenmerkt zich door de intensiteit van fysiek en oprecht contact in combinatie met een onderzoek naar (queer) historische context. Savage doet sinds 2020 onderzoek naar de Amsterdamse geschiedenis van cruisen, het zoeken naar en hebben van seksueel contact in de openbare ruimte. Vanuit een interesse in zijn lokale queergeschiedenis, is hij begonnen verhalen te archiveren over dit fenomeen. Tijdens de residentie in Theater Van Deyssel, focuste hij zich op de geschiedenis van natuur- en cruisegebied de Oeverlanden in stadsdeel Nieuw West. Archiefmateriaal, geluidsfragmenten uit interviews met cruisers en (video)beeld- en bouw materiaal vormden de basis van zijn onderzoek. In december presenteerde Barnaby zijn werk in de vorm van een installatie.

PRESENTEREN

PRESENTEREN

3.1 Programmering in de Nes

Het hart van onze programmering wordt gevormd door **de vaste bespelers**. Een groot deel heeft een achtergrond bij Frascati Producties. De aard en omvang van elke samenwerking is uniek, maar altijd staat een betrokken artistieke dialoog voorop. Vertrouwen en duurzaamheid zijn uitgangspunt. We nodigen de gezelschappen nadrukkelijk uit om als co-curator mee te denken over (context) programmering en verbinden ze aan onze (maatschappelijke) partners. In veel gevallen zijn we dé premièreplek. Frascati kiest voor langere speelseizoenen, tot soms zelfs twee weken, waardoor werk kan groeien en een campagne langer kan laden – zeker wanneer de voorstelling bij ons in première gaat.

Van de vaste bespelers van Frascati zagen we in '23 o.a.: Julian Hetzel, Anoek Nuyens, Sadettin K, De Warme Winkel, Theater Artemis, ICK Dans Amsterdam, Boogaerdt/VanderSchoot, Theater DEGASTEN, Bambie, Wunderbaum, URLAND, Maatschappij Discordia, Laura van Dolron, Club Lam, 't Barre Land, Andrea Božić/TILT, Alexandra Broeder, BOG, Veenfabriek, WAT WE DOEN, Bo Tarenskeen, Dood Paard, Christian Guerematchi, Amos Ben-Tal, Roshanak Morrowatian en l'Amour Toujours.

We tonen het werk van het merendeel van de **BIS-theatergezelschappen**: ITA, Theater Utrecht, Theater Oostpool, Theater Rotterdam, Het Nationale Theater en het Zuidelijk Toneel. Ook programmeren we het werk van collega productie-instellingen als Toneelschuur Producties, Dansateliers, PLAN Brabant, ICK Artist Space, Productiehuis TR en De Nieuwe Oost.

Onder de grootste **publiekstrekkers** van afgelopen jaar scharen we HNT/Erik Whien - *Every Brilliant Thing*, Laura van Dolron - *HEEL*, Bo Tarenskeen - *Wittgenstein 2*, Ludwig Bindervoet - *PATROON* en onze onlangs uitgestroomde makers Floor Houwink ten Cate - *Sea of Silence* (i.s.m. Theater Utrecht) en Char Li Chung - *Happy in Holland*. Daarnaast trokken ook kersverse makers als Melyn Chow, Priscilla Vaudelle, Carolina Bianchi (allen uit eigen stal) alsmede de Coproducers-voorstellingen van Cherish Menzo, Nataran Razawi Khorasani en Vanja Rukavika volle zalen. Dat ook jonge makers met onconventioneel werk zo vanzelfsprekend hun publiek vinden, belooft wat voor de toekomst van theater.

Toch heeft de coronacrisis een groot gat geslagen in de zichtbaarheid van de **nieuwe generatie makers**, waardoor deze nog moeilijker een plek vinden op Nederlandse podia. Als huis voor jonge makers blijven we initiatieven nemen op dat front. Met regelmaat presenteren we jong werk en tonen we afstudeerwerk van de kunstvakopleidingen, vaak in in double bills:

- *Ik wil niet wit zijn & Thousand Roses* van Femi Elshuis en Jonathan Eduardo Brito, die beiden afstuderen aan de Amsterdamse Toneelschool en Kleinkunstacademie.
- *Plastic Fantastic & Women are Complex* van Kato Cornil en Laura Nieuwenhuis, afstudeerders van de Toneelacademie Maastricht (regie).

Ook programmeren we jonge makers die zich onder de vleugel van een meer ervaren maker ontwikkelen zoals *Ik heb gezongen op mijn moeders begrafenis* (en andere dingen waarop je trots kunt zijn) van Roos Bottinga (i.s.m. Mara van Vlijmen) en *The Glory Machine* van Billy Mullaney (i.s.m. Andrea Bozic / Tilt). We namen afscheid van het Festival Town Tales (laatste editie mei '22) en kozen voor een integrale insteek passend bij een meerstemmig huis dat goed zicht heeft op jong talent (zie hoofdstuk 2.2).

3.2 Contextprogramma's

Engagement was er volop onder theatermakers, het toonde zich behalve in hun voorstellingen ook in spannende contextprogramma's, installaties en uitwisselingen:

Collectief Nu / Carrousel van collectieven was een groot succes met een carrousel van verschillende stijlen. Op één avond werd Tsjechovs *Kersentuin* drastisch omgeploegd door Collectief BLAUWDRUK, Blond&Cynisch, Collectief BrugMan en King Sisters. Hoe verhoudt de nieuwe generatie collectieven zich tot die traditie? In een co-curatie met LENZ en Collectief Blauwdruk werd de geschiedenis en traditie van collectieven in Nederland onder de loep gehouden. Met debat, gesprek, een door hen zelf geprogrammeerd randprogramma en voorstellingen werd het publiek meegenomen in dit gesprek.

Late Night Feelings is het contextprogramma dat werd ontwikkeld rondom de nieuwste voorstelling van Club Lam, die de esthetiek van het feminine aan de kaak stelt en de rol onderzoekt van kunst in de objectivering van het vrouwenlichaam. Alle drie de avonden kenden een uitgebreid contextprogramma met *special guests* om antwoorden te vinden op vragen rondom hedendaagse schoonheidsidealen. Ook was er werk te zien van beeldend kunstenaar Noor Houtakkers, de laatste avond werd afgesloten met een PAARDENRAVE en acts van o.a. Dood Paard.

Met debatcentrum De Balie realiseerden we **Endless February**, waarin we makers uit Oekraïne en Nederland samenbrachten. De serie kende drie afleveringen. We leverden voor alle edities Nederlandse acteurs; mannelijke acteurs, omdat de Oekraïense mannen vooral nog in Oekraïne waren. Elke avond was er een nagesprek en veel Oekraïense mensen in de zaal.

- Tijdens de eerste editie in De Balie stonden nieuwe, korte toneelstukken centraal, geschreven in Oekraïne tijdens het eerste jaar na de Russische inval op 24 februari 2022; met actrices uit Oekraïne, Gillis Biesheuvel en Aleksej Oksianovic.
- Tijdens de tweede editie in Frascati presenteerde een groep Oekraïense en Nederlandse acteurs een theatrale (integrale) lezing en bewerking van *Take the Rubbish out Sasha*, een toneeltekst van Natal'ya Vorozhbit uit 2014, met Mark Kraan.
- De derde editie stond in het kader van festival *Forum on European Culture*, er werd verder gerepeteerd aan wat in editie 2 was aangezet (nu met acteur Bram Gerrits); presentatie zonder script in hand in de Balie met nagesprek met gast Mariia Ponomarova.

Rondom zijn nieuwste voorstelling *Monumentaal* bundelde theatermaker **Sadettin Kirmızıyüz** de krachten tussen de Turkse en Syrische gemeenschap. Zijn premiërewEEK viel samen met de aardbeving op de grens van die twee landen. De opbrengst van de kaartverkoop van 11 februari werd gedoneerd aan Giro555 t.b.v. hulp aan slachtoffers van de aardbeving in Turkije en Syrië.

We ontwikkelden een tweedaags **Theater voor Ketikoti** programma met werk van Matthieu van de Wijdeven, Silversee/Bodil de la Parra/Emma Lesuis, inclusief gesprekken met Marisa Monsanto, Marian Duff en Anthony Heidweiller en gratis Heri Heri maaltijden uit de keuken van KIP Republic.

Rondom **klimaatvraagstukken** bliezen Frascati en De Brakke Grond hun samenwerking nieuw leven in tijdens het programma *Out of the Blue | Into the deep*, waarin Vlaamse en Nederlandse theatermakers en experts inzoomden op de opkomende industrie van diepzeemijnbouw. Anoeke Nuyens en Rebekka de Wit, wier voorstelling *De zaak Shell* ook nog een reprise had dit jaar, startten hun vooronderzoek naar de situatie rond staalfabriek Tata Steel in IJmuiden met de voorstelling TATA met Jacob Derwig. Theatermaker Ma-

rijn Brussaard verkende de Grey Space in zijn installatieprogramma *The Zone*, die inzoomt op de authentieke ervaring in de natuur. Rondom zijn voorstelling *SPAfrica*, die **kapitalisme en racisme** aan elkaar verbindt, ontwikkelde Julian Hetzel de installatie *Tear Farm*, waarin vrijwilligers hun tranen 'volun-teary' mochten afgeven, en het verdiepingsprogramma (i.s.m. Het Verbond) 'The Elephant in the Room'.

Vanuit een **verbinding met de zorg** ontstond nieuw werk. In *Help, I need some body* verenigden Bambie, DEGASTEN en Theater LeBelle hun krachten door de complexiteit van 'zorg' zichtbaar te maken. Alexandra Broeder / Tijd van de Wolf zette haar samenwerking met Levvel (kinder- en jeugdpsychiatrie) voort in *The Omen*, een theatraal manifest, dat de diepere, maatschappelijke en spirituele betekenis van anorexia onderzoekt.

3.3 Festivals

Frascati in de Nes is met vier zalen (totaal 410 stoelen), twee cafés en een restaurant de ideale plek voor festivals. We intensiverden de samenwerking met **Holland Festival** en programmeerden niet alleen een aantal producties in overleg, we coproduceerden dit jaar opnieuw in de context van het project *Sustainable Theatre*. Het makersduo Maria Magdalena Kozłowska en Pankaj Tiwari creëerde een bewerking van *Jérôme Bel* in coproductie Frascati Producties en Théâtre Vidy-Lausanne.

Met het programma **IDFA On Stage** creëren we dwarsverbanden tussen documentaire en theater. **Afrovibes** is stevig geworteld in de Nes en programmeerde in '23 ook onze maker Cherish Menzo. De pro-dag van het **Nederlands Theaterfestival** start in de Nes en Frascati denkt mee over inhoudelijke programma's. **Fringe** is partner van ons platform Under Construction. We zijn zelf ook locatie van Amsterdam Fringe en toonden dit jaar zeven voorstellingen in dit kader. De samenwerking met **Julidans** bestaat al langer, maar in '23 werden we óók tonend podium tijdens Julidans.

We investeren in de ondersteuning van het dans- en performanceklimaat door programmering en partnerships. In Amsterdam blijft de situatie precair met beperkte ruimte voor productie en presentatie. We werken samen met **NB Projects**, **GREENHOUSE** en **BAU** en mede-ontwikkelden voor de achtste keer op rij het jaarlijkse performanceprogramma **Come Together**. Het programma van dit jaar, waarin werk van 19 Amsterdamse kunstenaars werd getoond, werd voor het eerst samengesteld d.m.v. "chain curation".

We zijn een betrokken danspartner en presentatiepodium van ICK Dans Amsterdam, ook voor hun festival **The Artists Are Present** (TAAP). Samen met hen maken we deel uit van **AFK 3Package Deal Danscoalitie**, in dit kader ondersteunden we het afstudeerwerk van Ainhoa Hernández Escudero (DAS Theatre). In februari presenteerde zij in Frascati 4 de performance *The Torch, the Key and the Snake*.

3.4 De internationale programmering

Lokale en landelijke ontwikkelingen spiegelen we graag aan het internationale veld, wat na corona gelukkig weer kan. Dankzij ons internationale netwerk zijn we goed op dreef, al is het onmogelijk, en belangrijker nog, ecologisch ongewenst om overal zelf aanwezig te zijn. Onder het label **Frascati International** programmeerden we werk van toonaangevende kunstenaars, die we een grootstedelijk publiek (waaronder ook veel professionals) niet mogen onthouden.

Onder de hoogtepunten van de internationale programmering in '23 rekenen we Mette Ingvarsten (DK, BE) met *Dancing Public*, een voorstelling die reflecteert op protestbewegingen, dans en de geschiedenis van het bewegend lichaam. Met dit werk wist ze een nieuw Amsterdams publiek aan zich te binden. Ook toonden we het nieuwe werk *Invenção da Maldade / The Invention of Evilness* van Marcelo Evelin (BR), die net als Ingvarsten het lichaam centraal zet in zijn werk. Daarnaast presenteerden we behalve onze internationale coproducties (zie hoofdstuk 2.4) *Woyzeck: dans schärfste Messer Deutschlands* van Lorenz Nolting (DE), waarin performer Anna K. Seidel de tragedie van Woyzeck verweeft met een recente misdaad in de Duitse vleesindustrie.

Vlaams aanbod is invloedrijk en neemt een aparte plek in binnen onze internationale programmering. In afstemming met De Brakke Grond tonen we Vlaamse makers die aansluiten bij het profiel van Frascati. Onder dat aanbod: Josse Jr van Ahilan Ratnamohan & Josse De Pauw / LOD, *Gruis / Aan de twijfel* van Jesse Vandamme / NTGent & Werktoneel, *In the middle of nothing* van Kristien de Proost / CAMPO, *Out of the Blue* van Silke Huysmans & Hannes Dereere / CAMPO in samenwerking met De Brakke Grond en *Dissident* NTGent / Lara Staal.

3.5 Theater van Deyssel

Ons vijfde en meest unieke podium is minitheater **Theater van Deyssel**, definitief opgenomen in de uitbreidingsplannen van Rochdale. Binnen het programma zoeken we een uitdagende symbiose tussen artistiek aanbod en lokale inbedding; de lat ligt hoog en de drempel laag. Naast de eerder omschreven co-creaties en residenties ontwikkelen we samen met de wijk programma's en tonen we bestaande (theater)projecten, daaronder ook jeugdtheater in samenwerking met scholen en kinderdagverblijven. De activiteiten zijn gratis toegankelijk voor een breed publiek uit de buurt, maar ook ander publiek is welkom. Buiten het eigen pand zorgen interventies en projecten op andere locaties in de buurt voor een grotere zichtbaarheid en versterking van de community. Een greep uit het aanbod in 2023:

van het aantal voorstellingen in het buitenland (161 naar 117) en daarmee ook een stevige afname van het aantal buitenlandse bezoekers (21.826 in '22 naar 16.735 in '23). Het aantal bezoekers in Amsterdam bleef nagenoeg gelijk: van 6.596 in '22 naar 6.559 in '23. Onze tourvoorstellingen, aangevoerd door *DARKMATTER* en *Schrödingers hond*, waren echte publiekstrekkers.

Specifiek naar voorstellingen van Frascati Producties (Amsterdam, NL en buitenland) kwamen in '23 36.783 bezoekers (in '22 39.073). Hier is de daling ook te wijten aan de afname van voorstellingen en daarmee ook bezoekers in het buitenland. En belangrijk om te vermelden is, dat zowel in '22 als in '23 (alsnog) deze aantallen uitzonderlijk hoog waren vanwege de financiële bijdrage van Ammodo voor het internationale coproduceren.

De publieksinkomsten leverden ons €422.879 op; dit is een lichte stijging t.o.v. '22 met €372.004 en 2021 met €197.798.

Kijkende naar het aantal voorstellingen dat de (unieke) klanten van 2023 bezochten, stellen we vast dat 51% (48% in '22) hiervan één voorstelling heeft gezien (nieuwe bezoeker), 15% (16% in '22) was herhaalbezoeker en kwam 2 keer, 12% (11% in '22) 3 tot 4 keer en 22% (24% in '22) 5 of meer keer. In Amsterdam kwam, van de klanten waarvan de adresgegevens in onze database bekend zijn, 68% uit de hoofdstad zelf, 3% uit het buitenland en 29% uit de rest van Nederland. Van de stadsdelen komt 25% uit West, 22% uit Oost, 18% uit Centrum, 14% uit Zuid, 10% uit Noord, 8% uit Nieuw-West en 3% uit Zuidoost. Niet meegerekend zijn hier de bezoekers van Theater van Deyssel; hun NAW-gegevens worden nog niet geregistreerd. Maar liefst 33% is jonger dan 30 jaar, 21% is tussen de 30-40 en 40% is ouder dan 40 jaar. Van 6% van onze geregistreerde klanten kennen we de leeftijd niet (in '22 was dit nog 10%). Inclusief onze locatievoorstellingen in Amsterdam kenden we een zaalbezetting van 69%, net onder ons target van 70% (72% haalden we in '22).

In Amsterdam, in de Nes en de Lodewijk van Deysselstraat, richten we ons op de wijken, waarbij Nieuw-West (Theater van Deyssel) en Noord (Frascati in het centrum) onze specifieke aandacht hebben. In '23 startten we samen met andere culturele instellingen uit het Wallengebied (waaronder het Rembrandthuis, De Oude Kerk en W139) met de stuurgroep Culturele Wallen. Doelstelling is om vanaf '24 via gezamenlijke promotie, en voor sommige instellingen ook programmering, de zichtbaarheid en samenwerking van culturele instellingen in de oude binnenstad te versterken.

Na in voorjaar '23 de lead te hebben genomen bij het Coproducers-project *DARKMATTER* en daarbij de landelijke campagne te hebben bepaald, sloten we dit najaar als deelnemend coproducerend theater aan bij de campagnes van Coproducers-trajecten *Superposition* van Vanja Rukavina/Toneelschuur en *This is not a dance* van Nastaran Razawi Khorasani. Beide voorstellingen kenden in huis een bovengemiddelde zaalbezetting. *DARKMATTER* won niet alleen BNG Bank Theaterprijs maar ook de Regieprijs NTF 2023. De voorstelling kreeg prachtige recensies en stevige online zichtbaarheid, in het

bijzonder op de socials, wat leidde tot mooie bezoekerscijfers voor de tour in binnen- en buitenland.

Na een coronapauze van ruim twee jaar, ging eind '22 Podiumpas (met Frascati als één van de initiatiefnemers) weer van start. Met het maandelijkse abonnement kunnen theaterliefhebbers voor €35 per maand onbeperkt naar voorstellingen en concerten bij de deelnemende podia. Pashouders kunnen vanaf dertig dagen voor aanvang van een voorstelling bij ons telefonisch een kaart reserveren, die ze de dag zelf kunnen ophalen. Podiumpas werd in '17 gelanceerd met als doel mensen te stimuleren tot meer en avontuurlijk bezoek van theater- en concertzalen. Het laagdrempelige concept sluit goed aan bij het vernieuwende profiel van Frascati. Een steeds grotere groep cultuurliefhebbers (797 pashouders met een mediane leeftijd van 32 jaar) gaat bij ons op avontuur. Ze bezoeken gemiddeld liefst 5 voorstellingen per seizoen. Passanten worden daarmee vaste klanten, die verrast worden door het veelkleurige aanbod van Frascati.

Met onze nieuwe labels Het Verbond, Under Construction, Beginnings en de rebranding van het label Frascati International maakten we ons experimentele en internationale aanbod beter zichtbaar voor nieuw publiek én voor de kernbezoekers. In '23 investeerden we extra in het herkenbare merk Frascati met een inclusieve (beeld)taal, waar iedereen zich in kan herkennen. Onze online uitingen deden recht aan de diversiteit van makers én publiek. De makers van Frascati Producties stonden dit jaar in de spotlight in een opvallende portrettencampagne in de stad én online uitingen via de grote merken van DPG. Ook startten we dit jaar met onze residentietak en de begeleiding van de residenten in hun marketing en communicatie.

Foto: DARRMATTER © Bcs de Brouwer

4.2 Digitale activiteiten

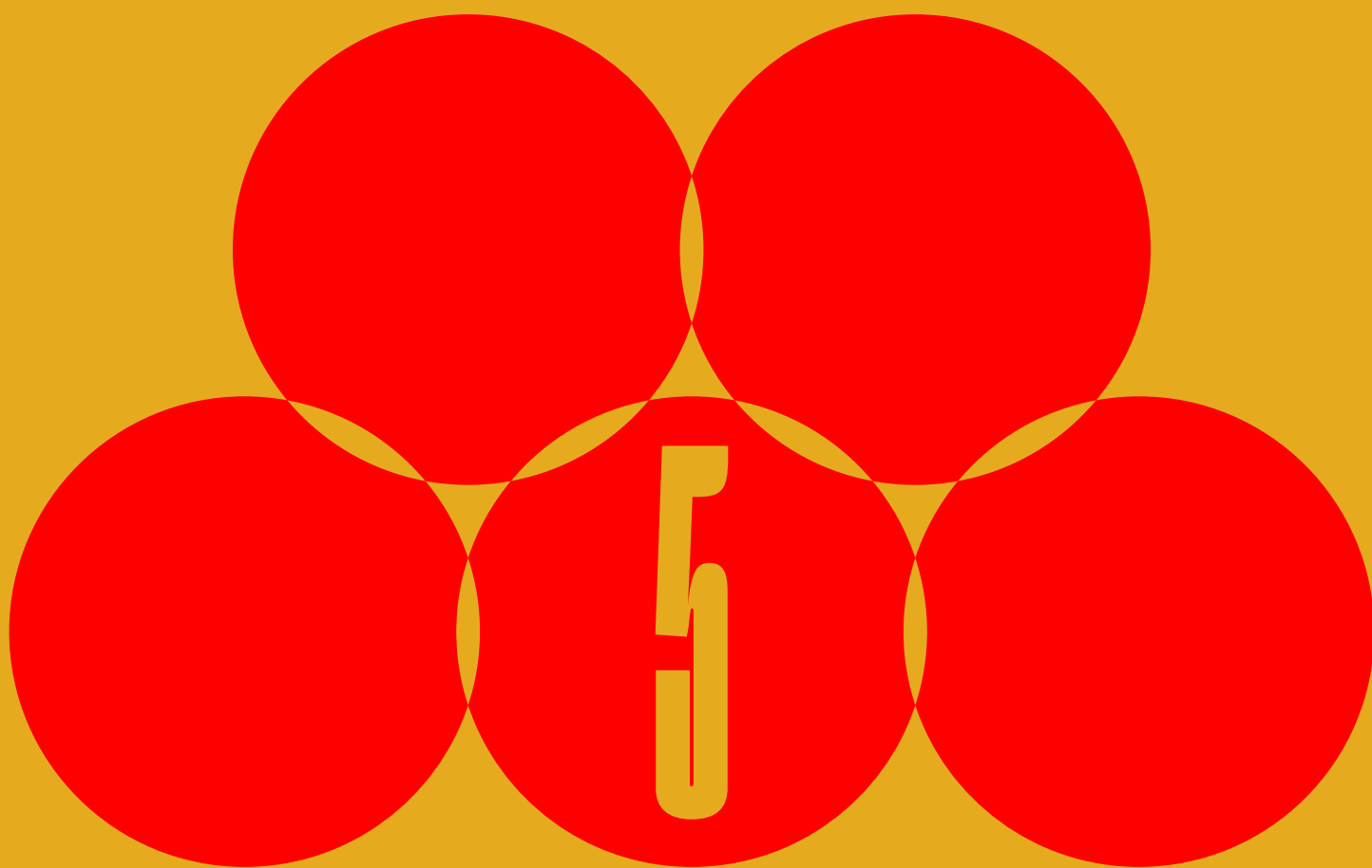
Onze Publieksservice en Marketing & Communicatie worden gerund door twee solide afdelingen, met een zeer complete publieksdatabase en digitale tools. De MarCom-afdeling werkt inmiddels op projectbasis, wat de wendbaarheid en online slagkracht vergroot en goed bij onze doelgroepen past. De focus ligt minder op de agenda en sales, meer op het vertellen van de verhalen van de makers. Met toegankelijke uitingen, waarin de stemmen en gezichten uit het huis centraal staan, bereiken we een diverse publiekswaai-er. De makers zijn de smoel van ons huis, ook online werd in '23 de profilering als makershuis steeds zichtbaarder.

In '23 werden de pagina's van frascattitheater.nl 841.000 keer bekeken (in '22 880.000, in '21 414.000) door ruim 167.000 unieke gebruikers (in '22 153.000). Dat is een mooie stijging in unieke bezoekers. Er was daarnaast met 292.617 sitebezoeken een prettige stijging t.o.v. 273.062 in '22. Gemiddeld bekijken de sitebezoekers vijf pagina's per bezoek (dat waren nog 3 tot 4 in '22). De stijging is te danken aan ons redesign en overgang naar het CMS van Peppered in '22 alsmede onze investering in SEO en SEA.

Onze emailmarketing is een belangrijke component in de marketingketen. We versturen een wekelijkse nieuwsbrief, een dance- & performance nieuwsbrief, educatiemailing, servicemails en incidenteel direct-mailings. We hebben 11.374 mailingabonnees (9.902 in '22), de gemiddelde *open rate* daarvan is 43% en *click rate* is 1,7%. Deze laatste daalde van 3,3% in '22, terwijl de *open rate* steeg van 38% in '22.

Op social media zagen we een stabilisering van 11.220 Facebookvolgers, in '22 was dat 11.177. Op Instagram hebben we 7176 volgers (in '22 6162, '21 5000), een groei van 14,3%. Op X en LinkedIn zijn we ook actief, Instagram is ons meest gebruikte social medium. Het organisch bereik van Facebook en Instagram daalde helaas wederom fors, ondanks scherpe monitoring van contentinhoud en -planning. Facebook daalde naar 56.065 (-38%, 91.122 in '22) en Instagram naar 61.640 (-82% t.o.v. 351.606 in '22). De daling van het betaalde bereik van Facebook en Instagram gezamenlijk, konden we in tegenstelling tot het organisch bereik redelijk beperken naar 422.608 (daling van 25% t.o.v. '22 met 561.074). De dalingen passen in de trend van een algemeen verminderd bereik door aanpassing van het algoritme, die ook al zichtbaar was in '22. Maar deze is ook te wijten aan een shadowban door moederbedrijf Meta, na posts over voorstellingen met maatschappelijke thema's. Dit behoudt onze aandacht en komend jaar denken we na over manieren waarop we onze afhankelijkheid van deze kanalen kunnen verkleinen.

BEDRIJFSVOERING

BEDRIJFSVOERING

De financieringsmix in '23 is als volgt: 73% overheidsgeld; 11% publiek-sinkomsten; 7% overige inkomsten; 9% privaat geld (in '22 was dit 74%, 10%, 4% en 11%).

Had Frascati in '22 nog volop te maken met de nasleep van het coronavirus, in '23 zagen we het volume (co)produceren weer toenemen, de zaalbezetting richting 'oud' niveau gaan en de horecaomzet aantrekken.

De publieksinkomsten van €422.879 (in het topjaar 2019 - €435.955) benaderen het gebruikelijke niveau van voor de coronacrisis. Het percentage privaat geld bestaat voor meer dan driekwart uit bijdragen van Fonds21 en Ammodo. Van belang is op te merken dat de stevige afhankelijkheid van publieke middelen passend is bij ons domein; de *research & development* van de podiumkunsten.

Stichting Gasthuis Frascati heeft in eerdere jaren coronasteun ontvangen van het ministerie van OCW, daarvan resteert per 1 januari 2023 €151.445 in een bestemmingsreserve OCW – RAOCC. Deze reserve, gevoegd bij de jaarlijkse projectsubsidie van OCW (zijnde €350.000) gaf ons in '23 in ieder geval ruimte voor een bedrag €501.445 te produceren, naast de andere middelen en de bestemmingsreserve produceren (zie specificering reserves bij 5.3). In de jaarrekening is af te lezen dat de directe kosten (activiteitenlasten) voor produceren €1.342.711 zijn, te weten

1. personeel – productieteam = €110.167
2. materieel – produceren = €1.232.544

5.3 Eigen vermogen & bestemmingsreserves

In het boekjaar '23 is een omzet van €3.852.178 gerealiseerd, tegen een totaal aan uitgaven van €4.224.847. Het negatieve resultaat €372.669 (begroot - €286.345) komt ten laste van het bestemmingsreserve OCW – RAOCC (waarmee deze gereduceerd wordt tot €0), de bestemmingsreserve produceren (waarmee deze gereduceerd wordt tot €246.817) en de bestemmingsreserve gebouwen en techniek (deze komt op €177.365 te staan). De algemene reserve blijft onaangeroerd en dus gelijk aan 2022 met €517.846 en het bestemmingsfonds MOP blijft op €2.214.

de zzp'ers op kantoor als voor alle makers binnen het productiehuis; *fair pay* is het uitgangspunt. De kosten van het salarishuis (voor zowel vast, bepaald als inhuur krachten) zijn door loonontwikkeling én doordat een kwart van het personeelsbestand (6,1 fte) op het maximum van de schaal zit, door de jaren heen de sterkst stijgende post.

Frascati Café B.V. is als theaterfoyer voornamelijk gericht op ondersteuning van de activiteiten in de zalen. Een horecavoorziening in deze bescheiden omvang is geen extra verdienmodel voor het theater, maar een noodzakelijke service. Deze service mag jaarlijks, indien nodig, voor maximaal €15.000, ten laste van de exploitatie van Stichting Gasthuis Frascati vallen, aldus een bestuursbesluit (d.d. 28-09-2015). Frascati Café heeft als horecaonderneming uiteraard nog sterker te maken gehad met de gevolgen van het coronavirus dan het theater.

Het boekjaar kent in vergelijking met de afgelopen jaren gelukkig een stijgende omzet: €213.480 (ter vergelyk 2022 €163.966; 2021: €61.864; 2020: €84.732 en 2019: €249.548). Het boekjaar wordt afgesloten met een resultaat van €1.122. Dit leidt op papier tot een eigen vermogen van €2.034.

5.3 Meerjarenonderhoudsplan

Frascati heeft als huurder van de Nes 63, Nes 71 en Oudezijds Voorburgwal 304 een onderhoudsverplichting tegenover de verhuurder (Gemeentelijk Vastgoed). De huurdersverantwoordelijkheid van het meerjarenonderhoudsplan (MOP) gaat in het Kunstenplan '21-'24 uit van een gelabeld jaarbedrag van €95.862. De eigenaarsverantwoordelijkheid bedraagt jaarlijks volgens opgave Gemeentelijk Vastgoed €65.431.

Voor het boekjaar '23 zijn de onderhoudsuitgaven van de huurder €98.767 aan directe kosten en aan investeringen €17.014. Tezamen met de investeringen MOP '21 en '22 (€146.108) leidt dit tot een afschrijving '23 van €21.659.

Investeringen 2023:

- €11.614 wandafwerking Nes 63 (schilderwerk)
- €5.401 vloerafwerking Nes 71

Het onderhoud van de theaterpanden wordt uitgevoerd door een interne onderhoudsdienst, deze kosten (de werkzaamheden en de daarvoor benodigde uren) zijn onderdeel van de MOP-uitgaven. Het totaalbedrag 'uitvoering gebouwenonderhoud' is €41.112 (dit zijn 1455 uren). Het betreft werkzaamheden als: binnenwand- en buitenwandafwerking; onderhoud luchtbehandeling; onderhoud vloeren; schilderwerk; beveiliging.

Het geactualiseerde MOP is van 25-5-2023.

5.4 Personeel

Op het vlak van personeel was '22 een transitiejaar en in '23 stabiliseerden we juist weer. We werkten met een uitgebreid artistiek kernteam met daaromheen een kundige tweede schil, met een vast team marketing- en communicatiemedewerkers en een stevig team aan jonge productieleiders. In het technische team nam Hoofd Techniek Rob Kuhlman afscheid, waarna oudgediende eerste inspicient Sjaak Zegwaard de taken waarnam als Hoofd Techniek a.i.. Vera Alberding versterkte de organisatie als Office Manager. In haar pakket zit ook de zorg voor personeelszaken; een belangrijke post waarmee beleid en uitvoering op het gebied van P&O geborgd wordt.

Artistiek directeur-bestuurder Mark Timmer nam na het vertrek van Jola Klarenbeek eind '22 de honneurs waar als zakelijk directeur-bestuurder a.i.. Een zoektocht naar een geschikte vervanger leverde in eerste instantie niets op, behalve een zeer waardevolle frisse blik op onze goed lopende, stabiele organisatie. We besloten om met gedeelde waarden, een scherpe missie, heldere uitgangspunten en kaders veel meer ruimte te maken voor de professional in huis. We zetten voorzichtig de eerste stappen tot een plattere, beweeglijke organisatie die vanuit de praktijk is georganiseerd. We bouwen een huis waar medewerkers (net als makers) hun kennis, ervaring en bevoegdheid een plek kunnen geven en waarde kunnen toevoegen. De aankomende periode benutten we om de transitie in alle rust en zorgvuldigheid door te zetten. Hoewel de organisatie al grotendeels werkt in deze geest, is het belangrijk om de processen en de organisatie- en directiestructuur vast te leggen. In januari '25 stellen we de definitieve organisatiestructuur vast.

5.7 Sociale veiligheid

Eind '23 en begin '24 maakten we een begin met het updaten van ons Protocol Sociale Veiligheid en de Ontwikkelplannen personeel. Onderdeel hiervan zijn een jaarlijks beschikbaar individueel groeibudget voor iedere medewerker en een geactualiseerd format Ontwikkelgesprek (voorheen functioneringsgesprek). We maakten een wissel van de wacht voor ons interne vertrouwenspersoon, artistiek planner Cindy Bakkum voegde in '23 in. Daarnaast stelden we extern vertrouwenspersoon Marjolein de Waart aan; sinds '17 heeft zij, na het volgen van de opleiding 'Vertrouwenspersoon, Ongewenste omgangsvormen en Integriteit', bij diverse organisaties deze positie.

Het voorkomen van grensoverschrijdend en stigmatiserend gedrag in alle facetten staat ook in Frascati hoog op de agenda. Hierbij gaat het niet alleen over de medewerkers van Frascati. Als productiehuis hebben we te maken met veel jonge kunstenaars, performers, vormgevers etc. Er is bovendien hoge mate van afhankelijkheid tussen medewerkers van Frascati en de jonge makers. Maar ook binnen de repetities doen jonge makers vaak eerste ervaringen op in het werken met (machts)verhoudingen binnen kwetsbare

authentiek en eigentijds vorm en inhoud krijgt. We gaan uit van eigen kracht en kiezen ervoor om voornamelijk in te steken op product (makers en voorstellingen), partners (een kring van maatschappelijke en culturele instellingen) en personeel. Een divers publiek (de 4e p) bereiken we vooral via onze makers, het aanbod en onze partners.

In '23 zetten we qua personeel extra in op de versterking van diversiteit. De samenwerking tussen MarCom, HR en Publieksservice is aangescherpt om onze vacatures toegankelijker te communiceren. Ook de verspreidingskanalen pasten we aan; ambassadeurs uit ons netwerk zochten mee naar nieuwe collega's en we investeerden extra in social advertenties in plaats van geijkte vacatureplatforms.

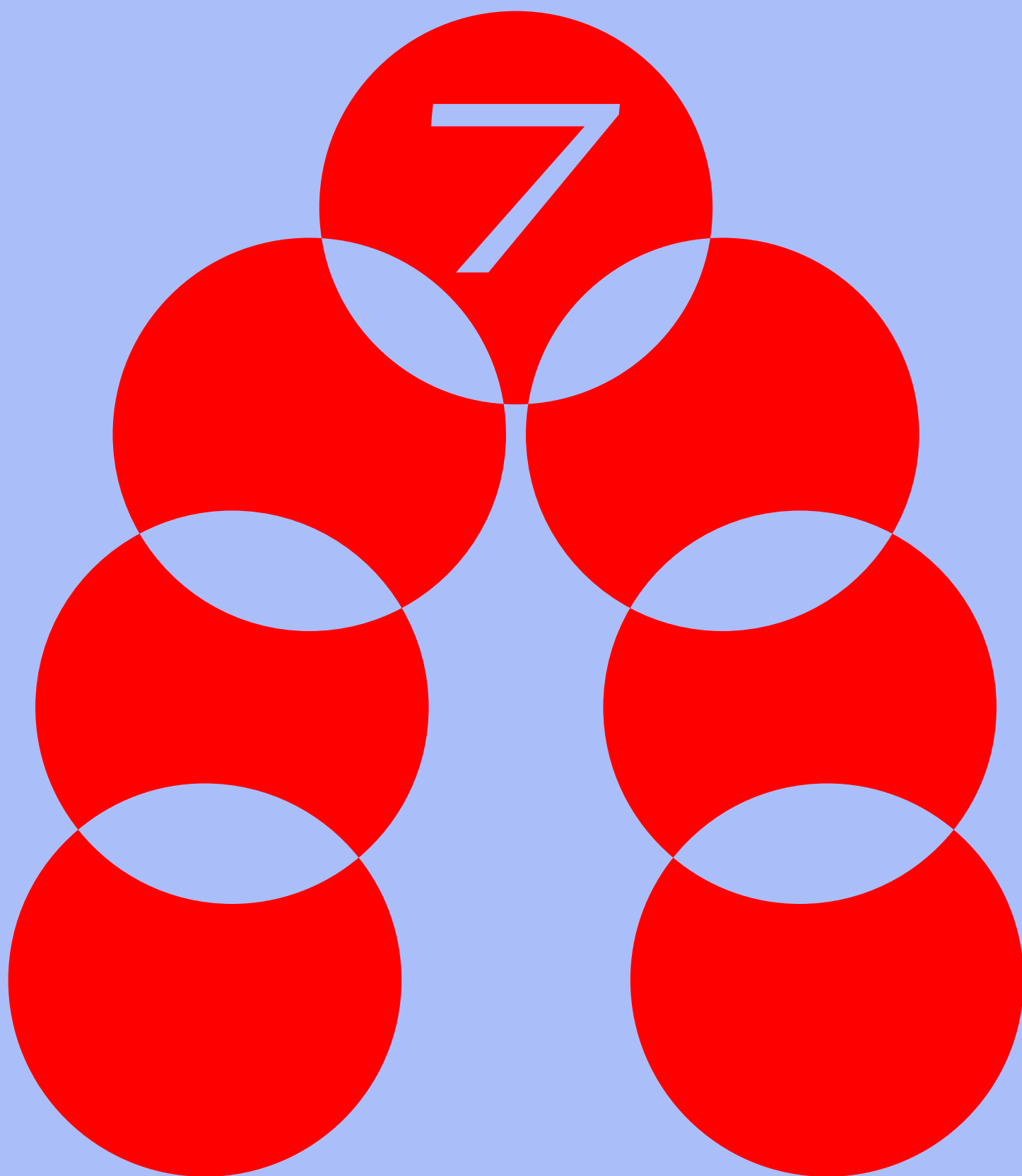
6.3 Fair Practice

Wat betreft de Fair Practice Code hebben we oog voor de vijf kernwaarden: solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit/inclusie en vertrouwen. Frascati volgt de cao Toneel en Dans. De cao wordt gebruikt als uitgangspunt voor de honorering van zowel de mensen in loondienst als de zzp'ers. Makers worden binnen het productiehuis altijd meegenomen in het opstellen van de begrotingen en vaststellingen van de honoraria.

We nemen verantwoordelijkheid voor het veld met onder meer met de doorstart van het ITs Festival (Eindspel in '22, ENTER vanaf '23). Als huis zijn we in '23 lid geworden van de NAPK en de VSCD. We zijn medeoprichters van de VVP en De Coproducers en initieerden de Podiumpas. De backoffice vindt nog grotendeels plaats vanuit Frascati, want solidariteit is ook heel praktisch de ruimtes delen met makers wanneer deze niet worden gebruikt. Met Het Verbond geven we onze solidariteit met beginnende makers zonder vaste structuur vorm.

Duurzaamheid is kernwaarde van ons makershuis. Ook voor de organisatie is duurzaamheid cruciaal; we investeren hier nadrukkelijk in met een solide personeelsbeleid en aandacht voor ontwikkeling. Onze medewerkers zijn het kapitaal van de organisatie. Vertrouwen tot slot is de basis van ons huis. Dat komt vóór groei. Vertrouwen richting makers, medewerkers, gezelschappen en (maatschappelijke) partners. Zonder naïef te zijn stellen we vertrouwen boven controle.

slotwoord

slotwoord

7. SLOTWOORD

Tot slot dankt Frascati de structurele financiers; Gemeente Amsterdam en het ministerie van OCW, de publieke en private fondsen en de donateurs die onmisbare ondersteuning hebben verleend aan de producties en programmering van Frascati. De RvT kan zich geheel vinden in dit bestuursverslag en bezegelt dit met ondertekening. De accountantscontrole wordt uitgevoerd door accountantskantoor Amstelslad Accountants & Adviseurs. Zij hebben geconstateerd dat dit bestuursverslag voldoet aan de vereisten van Gemeente Amsterdam en het ministerie van OCW. De controleverklaring maakt deel uit van dit verslag.

namens het bestuur, Mark Timmer
bestuurder / artistiek directeur / zakelijk directeur a.i.

RAAD VAN TOEZICHT & BESTUURDERS

STICHTING GASTHUIS FRASCATI

	VOORZITTER RVT	LID AUDITCOMMISSIE	LID RVT	LID AUDITCOMMISSIE & PORTEFEUILLE MAATSCHAPPELIJK	BESTUURDER
NAAM	J.D. (Jurenne) Hooi	E. (Erika) Happe	M.W. (Martijn) Beckers	S.J. (Sylvia) den Hollander	M.W.J. (Mark) Timmer
FUNCTIE	onafhankelijk adviseur, docent en toezichthouder	hoofd development UvA Erfgoed/ Allard Pierson	algemeen directeur/ DGA Johnny Wonder	kwartiermaker Eigenaarschap, Inclusie en Democratie bij het Nationaal Programma Samen Nieuw-West	artistiek directeur / zakelijk directeur a.i.
GEBOORTEDATUM	08/04/1965	10/01/1964	19/08/1974	31/07/1975	
AANSTELLING	20/03/2023	21/12/2020	21/12/2020	01/11/2023	
TERMIJN / AFTREDEN	20/03/2027	21/12/2024	21/12/2024	01/11/2027	

Bijlage 1

Activa, passiva en
resultatenrekening

FRASCATI

PASSIVA**31/12/2023****31/12/2022****EIGEN VERMOGEN**

- algemene reserve	517.845	517.845
- bestemmingsreserve gebouwen en techniek	177.365	183.500
- bestemmingfonds meerjar-enonderhoudsplan (MOP)	2.214	2.214
- bestemmingsreserve OCW - RAOCCC	0	151.445
- bestemmingsreserve produceren	246.817	461.906
totaal eigen vermogen	944.241	1.316.910

LANGLOPENDE SCHULDEN

- voorziening afschrijving-skosten MOP	0	0
--	---	---

KORTLOPENDE SCHULDEN

- crediteuren	168.126	134.966
- vooruitontvangen subsidies en bijdragen	0	120.000
- belastingen en premies	69.825	75.135
- overige schulden en overlopende passiva	260.353	330.595
totaal kortlopende schulden	498.304	660.696

totaal passiva**1.442.545****1.977.606**

BATEN		resultaat 2023	begroot 2023	resultaat 2022
Directe opbrengsten				
- Publieksinkomsten	422.879	357.000	372.257	
- Sponsorinkomsten	26.000	20.000	25.000	
- Overige inkomsten	267.324	177.000	114.028	
Indirecte opbrengsten	11.788	6.000	41.686	
Subsidies/Bijdragen				
- Gemeente Amsterdam	2.259.906	2.259.906	2.105.974	
- Ministerie OCW	350.000	350.000	350.000	
- Subsidies uit overige publieke middelen	181.745	227.375	355.810	
- Bijdragen uit private middelen	332.536	341.400	388.651	
totale baten	3.852.178	3.738.681	3.753.406	
LASTEN				
Beheerlasten				
- personeel	602.341	801.012	781.865	
- huisvesting	593.495	656.018	545.659	
- algemeen	173.947	142.194	149.425	
Activiteitenlasten				
- personeel	1.179.009	1.002.760	904.019	
- produceren en programmeren	1.554.745	1.333.042	1.284.058	
- publiciteit en promotie	124.413	90.000	72.604	
totale lasten	4.227.950	4.025.026	3.737.630	
Rentebaten / rentelasten	-758	0	4.811	
Bijzonder baten en lasten	0	0	32.740	
Baten en lasten voorgaande jaren	-2.345	0	-7.665	
totale lasten incl. financiële baten/lasten	4.224.847	4.025.026	3.767.516	
RESULTAAT	-372.669	-286.345	-14.110	
BESTEMMING RESULTAAT	-372.669	-286.345	-14.110	
- mutatie bestemmingsreserve gebouwen en techniek	-6.135	0	0	
- mutatie bestemmingsfonds MOP	0	0	0	
- mutatie bestemmingsreserve OCW - RAOCCC	-151.445	-151.445	-14.110	
- mutatie bestemmingsreserve produceren	-215.089	-134.900	0	
resultaat na bestemmingsreserve gebouwen en produceren	0	0	0	
- mutatie algemene reserve	0	0	0	
RESULTAAT NA BESTEMMING	0	0	0	

Bijlage 2

Plan B

Activiteitenverslag 2023
Projectsubsidie *The Missing Link*

PLAN Talentontwikkeling Brabant

PLAN

Inhoud

INLEIDING	3
WERKING PLAN ALGEMEEN	3
Een breed gedragen netwerk voor talentontwikkeling	3
Broedplaatsen en trajecten	3
REFLECTIE 2023	4
Werkgroepen	4
Heidagen	4
Meerjarentrajecten	5
Selectieprocedure	5
Makersdag	5
DE MAKERS VAN PLAN	6
Intermultidisciplinair	6
Trajectmakers	6
Anna Verkouteren Jansen	6
Plankton (Sonja & Hendrik)	7
Elias De Bruyne	8
Piet Van Dycke	10
Timo Tembuyser	12
Simon Bus	13

PLAN

INLEIDING

Voor u ligt het inhoudelijk verslag van PLAN Talentontwikkeling Brabant over het jaar 2023 binnen het project *The Missing Link*. Dit verslag bevat een weergave van de zes talentontwikkelingstrajecten binnen PLAN ondersteund vanuit de projectsubsidie *The Missing Link*.

De makers bevinden zich in verschillende fases van hun traject. Enkele makers zijn in 2023 begonnen aan hun PLAN-periode, anderen doorliepen hun tweede trajectjaar waarin zij vervolgstappen maakten en zich verder ontwikkelden als maker in de podiumkunsten. Tot slot waren er ook makers die hun traject in 2023 afsloten na drie jaar PLAN en terugkijken op een bijzondere ontwikkeling en stevige basis richting het werkveld.

Naast de projectsubsidie *The Missing Link* ontving PLAN in 2023 voor de gehele werking de Talentontwikkel subsidie van Provincie Noord-Brabant. Met een projectsubsidie van Stichting Dioraphte, een vermogensfonds ter ondersteuning van talentontwikkeling bij net afgestudeerde makers, kon PLAN Broedplaatsen voor afgestudeerden realiseren en was het mogelijk om het budget voor Publiek&Context te verhogen.

WERKING PLAN ALGEMEEN

Een breed gedragen netwerk voor talentontwikkeling

PLAN is een beproefd samenwerkingsverband van elf culturele partners in Brabant: Festival Cement, Theaterfestival Boulevard, DansBrabant, Het Zuidelijk Toneel, Festival Circolo, De Nieuwe Vorst, Podium Bloos, Parktheater Eindhoven, United Cowboys, Theater Artemis en de Verkadefabriek.

Binnen PLAN wordt jong podiumkunsttalent met zorg geselecteerd en geholpen om een eigen artistieke signatuur en een eigen werkwijze te ontwikkelen. Daarnaast is er ondersteuning voor de marketing, de zakelijke kant en het ontwikkelen van een (internationaal) netwerk. Uiteraard betreft het ontwikkeling op maat met een open blik. Er wordt gebruik gemaakt van het eigen netwerk, en alle andere netwerken die (al dan niet extern) voorhanden zijn.

De PLANtrajecten bestaan dikwijls uit meerdere fases, waarbij regelmatig wordt teruggekoppeld met de PLANpartners, opdat de ontwikkeling van de verschillende talenten goed zichtbaar blijft. Een arbeidsintensief proces, dat steeds andere routes oplevert. Het is een procedé dat in de tien jaar dat PLAN nu bestaat ook steeds is verfijnd en verbeterd. Mede door die ‘hands on’ mentaliteit van meebewegen en samenwerken, is dit een zeer succesvol model gebleken.

Broedplaatsen en trajecten

PLAN werkt op twee niveaus van broedplaatsen en trajecten. De broedplaatsen functioneren in vier steden in Brabant: Breda, Tilburg, Eindhoven en 's-Hertogenbosch. De PLANmakers van elke stad werken samen in de broedplaats.

Dit activiteitenverslag is een weergave van zes meerjarige trajecten. In de meerjarige trajecten maakt PLAN lange lijnen met makers. Een eigen signatuur ontwikkelen is een kwestie van jaren. Elke stap (onderzoek of voorstelling) is voeding voor de volgende. Per kalenderjaar ontvangt een maker een ontwikkelbudget van €25.000. Maar er is ook marketingbudget en presentatiebudget, er zijn dus mogelijkheden om de steun aan de behoeftes van de maker aan te passen – hoewel die maker ook zelf fondsen aanschrijft en gehonoreerd krijgt, aangezien ‘volwassen’ producties een stuk meer dan €25.000 kosten.

PLAN

REFLECTIE 2023

Iedere PLANpartner vertegenwoordigt een uniek onderdeel van PLAN, waarbij sommige partners meer aan de 'basis' van een leertraject staan en anderen in de buurt van de uitstroom functioneren. Als 'bestuur' van PLAN is er een redactie van afgevaardigden van de partners samengesteld. Die redactie werkt samen met een onafhankelijke coördinator die de contact- en overlegmomenten overziet en plant. De coördinator is aanspreekpunt voor de individuele partners en makers. De redactieleden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de selectie en de begeleiding van de makers. Vanwege de omvang van werkzaamheden is het aantal werkuren van de coördinator in 2023 uitgebreid van 10 naar 16 uren per week. Eind 2023 vond een wisseling plaats in het coördinatorschap. De overdracht verliep soepel waardoor deze wisseling geen gevolgen had voor het procesverloop van PLAN.

Werkgroepen

Sinds 2021 wordt er binnen PLAN gewerkt met de volgende werkgroepen:

- **Beheer:** begrotingen, financieel beheer, financiële afrekeningen, accountantscontrole, onderliggende overeenkomsten
- **Strategie/Lobby:** contacten en lobby politiek landelijk en provinciaal, strategische ontwikkeling, meelesen subsidieaanvragen
- **Marketing/zichtbaarheid:** strategie, positionering, campagne, materialen, overleg/aansturen marketeers
- **Verdieping:** makersdagen, leeraanbod voor makers/partners, gezamenlijk verdiepend programma, publiek&context

Het werken in de kleinere groepen bevalt goed. De lijnen zijn kort, waardoor de communicatie over het algemeen vlot verloopt. De werkgroepen denken mee met de coördinator over het betreffende deel van de PLAN werking en geven input en feedback op het deelterrein. De werkgroepen worden door de coördinator direct geïnformeerd over ontwikkelingen en worden betrokken bij eventuele acties. Ze dragen bij aan stukken/rapporteren aan de redactie over voortgang. De partners hebben het vertrouwen in elkaar dat de diverse belangen goed behartigd worden in de werkgroepen.

Heidagen

Begin 2023 werden een aantal evaluatiesessies georganiseerd ter voorbereiding voor de meerjaren-aanvraag voor de beleidsperiode 25-28 bij het ministerie van OCW in januari 2024. In deze bijeenkomsten stonden we stil bij de verschillende posities die partners binnen PLAN innemen, tijdsinvestering en taakverdeling, informatiestromen zowel intern als naar buiten toe, selectieprocedures, diversiteit en zichtbaarheid.

Tijdens deze sessies is gesproken over wat haalbaar en wenselijk is en hoe de uitwisseling tussen makers en partners scherp gehouden kan worden. Dit wordt in 2024 verder uitgewerkt aan de hand van een 'menu'-kaart die met nieuwe PLANmakers gedeeld zal worden. Het belang van het netwerk werd door een ieder tijdens deze bijeenkomsten nog eens benadrukt en de onderwerpen uitgewerkt voor de vervolgbijeenkomsten.

In het najaar zijn er nog twee bijeenkomsten geweest onder leiding van Dennis Molendijk om een gestructureerde discussie te hebben over onderwerpen als diversiteit, bedrijfsvoering, rol van PLAN richting en na uitstroom makers, samenwerking met andere culturele organisaties, de positionering, overschrijdende disciplines, de selectieprocedure en het publieksbereik. Dit leverde verhelderende inzichten op over het netwerk en heeft bijgedragen aan de formuleringen voor het beleidsplan 25-28.

Uit deze sessies is daarnaast ook naar voren gekomen dat de samenwerkingsvorm juridisch explicieter onderlegd moest worden. In overleg met het ministerie en naar voorbeeld van Podiumkunst.net is gekozen voor een consortiumovereenkomst die samen met een jurist en alle PLANpartners in december is vastgesteld.

PLAN

Meerjarentrajecten

In 2023 liepen acht meerjarentrajecten tegelijk. Zes daarvan werden gefinancierd met de projectsubsidie *The Missing Link*, te weten de trajecten van Sonja & Hendrik (Plankton), Timo Tembuyser, Elias De Bruyne, Piet Van Dycke, Anna Verkouteren Jansen en Simon Bus. De andere twee trajecten waren van Anthony van Gog en de King Sisters.

De PLANmakers werkten, samen met hun mentorpartij, aan de opgestelde leerdoelen in hun ontwikkelplannen. De mentoren waren coach, luisterend oor, inspirator, zakelijk ondersteuner en anderszins wat nodig was. Daarnaast was ook in 2023 het volledige netwerk van PLAN beschikbaar om de makers te ondersteunen en te helpen, in de vorm van praktische zaken en advies. Tijdens het trajectjaar vonden regelmatig publieke presentaties of voorstellingen plaats, opgeteld meer dan 125 keer.

De combinatie van talentontwikkeling, ondersteund door meerdere partners, blijkt als een vliegwiel te werken. PLANmakers krijgen nationaal en internationaal de aandacht, ontvangen prijzen, beurzen tijdens en na hun PLANperiode. Ze ontwikkelen zich tot erkend, innovatief maker. In 2023 kreeg een aantal PLANmakers weer een structurele Rijksondersteuning van het Fonds Podiumkunsten toegekend in de vorm van de Nieuwe Makersregeling (Plankton, King Sisters), meerjarige subsidie OCW (Eva Line de Boer, Sanne Nouws, Katja Heitmann, The100Hands) of juryselectie op het Theaterfestival (Piet Van Dycke).

Selectieprocedure

Waar we voorheen in de selectieprocedure plannen en makers enkel individueel bekeken, bekijken we met ingang van 2023 de voordrachten ook op hoe ze bijdragen aan de diversiteit van het hele palet aan makers, inclusief potentieel publiek dat deze makers zouden kunnen bedienen.

In dit licht hebben we een sessie georganiseerd met Jolanda Spoel, directeur Bijlmerparktheater. Zij heeft veel ervaring in het werkveld met jonge makers en talentontwikkeling. De toegankelijkheid en transparantie in het selectieproces van PLAN werd door haar onder de loep genomen, zo

werken we aan een manier om dit palet blijvend voor ogen te kunnen houden en een manier om de diversiteit van het netwerk te borgen. Dat leidde in de voordrachtsvergadering van 2023 tot de toevoeging van een extra criterium. Naast de overkoepelende criteria - kwaliteit van het traject en mate waarin het traject bij PLAN past – voegden we de mate waarin het plan en de maker bijdragen aan de diversiteitsagenda van PLAN, als criterium toe.

In de voordrachtsvergadering bleek echter de hantering van de puntentelling voor de drie criteria niet op dezelfde waarde ingezet te kunnen worden. Daarmee werd duidelijk dat de nieuwe selectieprocedure nog verdere ontwikkeling en verbetering behoeft. Dit wordt opgepakt in de eerste evaluatievergadering in 2024, maar er is tevredenheid over de nieuwe stappen die zijn gezet en het internaliseren van het diversiteitsvraagstuk in de procedure.

Makersdag

In juni 2023 werd een Makersdag georganiseerd voor alle PLANmakers op de locatie van DansBrabant. In eerdere edities van deze activiteit werd een uitgebreid programma aan de makers aangeboden vanuit bepaalde thema's. Ditmaal was er een gezamenlijke startactiviteit door Het Concreet en konden daarna de makers en de PLANpartners in een informele setting knelpunten, ervaringen, tips, vragen en antwoorden met elkaar delen, wat meer ruimte bood voor de makers om hun vragen te ventileren. Het werd als een heel prettige dialoog ervaren en zal in de toekomst op deze wijze voortgezet gaan worden.

PLAN

DE MAKERS VAN PLAN

Intermultidisciplinair

Bij PLAN is plek voor danstalent, voor theatertalent, voor circustalent, en voor alle interdisciplinaire tussenvormen. PLAN is dé plek waar een maker met eigenzinnige ambities en (grootse) plannen terecht kan. Die veelzijdigheid van PLAN past bij de wens van veel PLANmakers om niet meteen in een hokje gezet te worden, maar juist te kunnen experimenteren in de brede ruimte en met verschillende disciplines. Grenzen tussen disciplines vervagen en juist daarom is het netwerk zo bruikbaar. De PLANpartners zien *makers*, geen disciplines.

Trajectmakers

Met ondersteuning vanuit de projectsubsidie *The Missing Link* hebben zes makers in 2023 in een PLANtraject hun activiteiten kunnen uitvoeren. Van deze zes doorliepen drie makers hun derde trajectjaar, voor één makersduo was het hun tweede trajectjaar en voor twee makers was het hun eerste trajectjaar.

Voor alle zes geldt dat zij in 2023 een flinke stap in hun ontwikkeling hebben kunnen maken. Soms in de vorm van onderzoek of scholing, soms in de vorm van voorbereidingen voor een productie, en vrijwel altijd uitmondend in een productie. Hierna volgt een beschrijving van de activiteiten van elk van deze PLANmakers.

Anna Verkouteren Jansen

eerste jaar 2023

Mentorpartij: Podium Bloos / Monique van Beek

In haar PLANtraject gaat Anna op zoek naar manieren waarop zij alternatieve werelden vorm kan geven en via welke wegen zij het publiek kan ontmoeten en bedwelen. Zij wil door-onderzoeken binnen het gegeven van *audiotheater*, door verschillende technologisch gestuurde, immersieve en magische audio-ervaringen neer te gaan zetten.

In haar eerste PLAN-maanden ging Anna meteen aan de slag met een productie: *Radio Sueño*. Met deze audio-installatie probeerde ze zoveel mogelijk theaterconventies in één keer onderuit te kegelen: één persoon publiek luistert tijdens de voorstelling op een koptelefoon naar een onzichtbare acteur terwijl zij/hij/hen in een levende massagestoel zit die meebeweegt op de beat van de begeleidende muziek. Dit alles in een zelfgebouwd minitheatertje in de vorm van een UFO/messagesalon. Het doel? Het publiek via het lichaam laten waarnemen, andere zintuigen dan de ogen te prikkelen en de verbeelding aan te wakkeren. Met weinig voorkennis en veel vertrouwen ging zij het project aan. En dat kreeg ze ook terug bij het publiek: voor de één was het perfect, voor de ander *too much*. Al met al: experiment geslaagd.

Voor het volgende project *JUNEBUG* houdt ze het voor het publiek een stapje veiliger: “ik wil de luisterervaring optimaliseren. De massagestoel van Sueño hield het publiek net te veel bij de inhoud weg. Dat kan bij zo’n kort, gimmick-achtig werk, maar ik ga met JUNEBUG voor een langere boog. Ik wil nu meer de concentratie van publiek gaan waarborgen.”

Omdat Anna veel met technologie werkt, en dat zich vaak vertaalt in vrij logge, arbeidsintensieve processen, heeft zij een andere planning en volgorde nodig dan bij een ‘regulier toneelstuk’. Bij de start van *Radio Sueño* tastte ze nog in het duister. Wat waren de beste tips voor een optimaal productieproces? Maar al snel bleek: bij installatietheater vraagt elk nieuw werk om een nieuwe aanpak. Gelukkig had de decorbouwer (Merijn Versnel)

PLAN

van de ontwerper van Radio Sueño ook veel technische know-how en was Anna omringd door een goed creatief team: dat heeft het proces een heleboel tijd opgeleverd.

Een groot deel van Anna's traject draait om het vinden van, andere dan traditionele, plekken waar theater kan plaatsvinden: 'ik heb Radio Sueño speciaal bedacht om theater naar nieuwe mensen, nieuwe plekken toe te brengen, en verschillende contexten uit te proberen: na een fijne theaterfestivaltour in 2023 gaan we in 2024 muziekfestivals langs. We hebben net Down The Rabbit Hole bevestigd gekregen, ik heb daar ongelooflijk veel zin in.'

Ik ga komende onderzoeksperiode gebruiken om meerdere contexten voor JUNEBUG uit te proberen: optie één is het publiek in een pickup-truck te plaatsen, en het verhaal via de autoradio te starten. Een tweede optie is traditioneel in de theaterzaal, maar dan zonder live acteurs, met een stem die door de zaal heen beweegt. En optie drie is in een bioscoopzaal, in een poging een totale mengvorm van theater en film tot stand te brengen.'

'Op het eind van mijn PLAN-traject wil ik iets zinnigs kunnen zeggen over een *zintuiglijke dramaturgie*: ik experimenteer met zoveel mogelijk theatrale middelen en zet ze in als onderdelen van een partituur in mijn audiotheater, in een poging het publiek met het lichaam te doen kijken en de ratio los te doen laten. Ik probeer het publiek deelgenoot te maken van mijn hypnotische, twilight-zone-achtige werelden, ik wil onderdompelen en bezweren. Dit element is niet perse een concreet *leerdoel*, maar eerder een *principe*.'

'Aanvankelijk dacht ik zo snel mogelijk een eigen stichting op te willen richten, maar ik heb besloten dat het opbouwen van een team dat me past, de prioriteit krijgt. Ik kreeg het advies van meerdere theaterproducenten om juist te wachten met het oprichten van een stichting, zo lang ik samen met andere producerende/programmerende theaters aanvragen kan doen.'

Reflectie Anna:

'Ik ben erg tevreden tot nu toe. Ik zit op koers in mijn traject. Ik heb besloten om de productie van JUNEBUG een jaar uit te stellen om onderzoek te doen. Daarbij herzie ik de vorm van het trajectonderdeel De Zender. In plaats van de nadruk op online varianten van mijn werk, wil ik juist het performatieve live element behouden. Ik leg daarom de nadruk op contextonderzoek. Ik heb vol op experiment ingezet met Radio Sueño en kreeg alle ruimte om dit knettergekke idee uit te voeren. Mijn doel voor het eerste jaar (Radio Sueño op Down The Rabbit Hole) behaald. Ik voel me gesteund en sta er niet meer alleen voor. Dat geeft me enorm veel zelfvertrouwen.'

PLAN heeft ervoor gezorgd dat er deuren voor me openstaan. De garantie op steun & platform bij alle partners geeft me wind in de zeilen. Waar ik voorheen heel lang bezig was met randvoorwaarden van mijn werk, bijvoorbeeld zorgen dat het überhaupt ergens vertoond kan worden, kan ik nu veel meer focus op het maken zelf leggen.'

Plankton (Sonja & Hendrik)

tweede jaar 2023

Mentorpartij: Festival Cement / Leonie Clement

In 2023 hebben Sonja en Hendrik een tweedaagse poppenspelworkshop gevolgd bij Marlyn Coetsier. Dit ging over hoe je een pop of object tot leven wekt en zoeken naar de grens van het tot leven wekken zonder het te menselijk te maken: 'Dit zorgt voor verdieping/ andere blik op hoe wij omgaan met onze onderwerpen, de objecten/ dingen die de hoofdrol spelen in onze voorstellingen'.

Wat betreft de vormgeven van het werkproces hebben Sonja en Hendrik voor hun nieuwe voorstelling geëxperimenteerd met een langer uitgerekt werkproces, de tijd nemen voor voor-onderzoek en vorm-onderzoek.

PLAN

We hebben gemerkt dat zo'n verder uit elkaar liggend werkproces goed voor ons werkt. Het geeft het concept de tijd om al wat verder door te ontwikkelen, en het werkt voor ons ook goed om het inhoudelijke vorm-onderzoek los te koppelen van het maken. Hierdoor kunnen we zonder druk om te produceren vrij fantaseren en is er een sterke inhoudelijke basis al vóór het knutselen en repeteren.

Wat we een volgende keer nog anders zouden doen is het vorm-onderzoek nog wat eerder in het proces plannen, zodat de decorbouwer pas begint als een groot deel van het decor echt ontworpen is en dat niet teveel parallel hoeft te gebeuren.

Voor de rolverdeling hadden we het idee om te kijken of we niet alles allebei hoeven te doen, maar soms wat meer kunnen kijken naar wat onze afzonderlijke sterke kanten zijn en zo bepaalde taken meer verdelen. Dit is niet iets waar we heel bewust aan hebben gewerkt, behalve het af en toe uitspreken. We hebben het idee dat we hierin al ontwikkeling hebben doorgemaakt en dat bepaalde dingen een beetje 'als vanzelf' iemands taak zijn geworden. Zo heeft Sonja de leiding genomen in het schrijven van de aanvragen voor 'Er rent een berg voorbij'; heeft Hendrik de leiding genomen over het communiceren met Menno voor het bouwen van het decor en het vinden van technici en doet Sonja meer het contact met de spelers en regieassistent Dago. Het zou nog goed zijn om het hier ook nog eens gericht over te hebben, wat vinden we van die natuurlijke taakverdeling? Passen deze rollen wel bij ons?

Voortgang

Als het gaat over artistieke ontwikkeling en vormgeving van het werkproces denk ik dat we goed op weg zijn en al veel zijn gegroeid tijdens ons PLANtraject. Daarnaast zijn we ook als PLANKTON goede stappen aan het zetten voor zichtbaarheid en een eigen huisstijl, daar zitten we nog middenin, maar gaat onder begeleiding van Eugenie, marketing en pr-medewerker Cement, zeker de goede kant op! Als het gaat om het zoeken van samenwerkingen en langere verbindingen aangaan met vaste

samenwerkingspartners op het gebied van decor/techniek/dramaturgie zijn we denk ik nog een beetje aan het zoeken. De vraag hoe vind je mensen die bij onze stijl en manier van maken passen maar ook hun eigen ding toevoegen? Blijft toch nog een beetje in de lucht hangen. Het doen van audities voor *Er rent een berg voorbij* was hierin wel een heel leerzame ervaring.

We voelen ons heel veilig en vertrouwd bij Cement. De gesprekken met Eugenie zijn heel nuttig, we hebben het idee dat ze ons en onze smaak echt goed heeft leren kennen en ons daardoor erg goed kan adviseren en begeleiden wat betreft marketing. Daarnaast voelt het alsof we Janneke, zakelijk directeur, altijd mogen bellen als we ergens een vraag over hebben, of iets onhelder is. We voelen zeker een grote betrokkenheid en interesses vanuit Cement bij ons makerschap en onze nieuwe voorstelling.

Het is heel fijn om onderdeel te zijn van PLAN, we hebben zeker al meer partners leren kennen. En krijgen het gevoel dat we bij hen ook aan kunnen kloppen voor vragen en hulp. Het is fijn om voor expertise op andere vlakken (bijvoorbeeld educatiemateriaal) bij een andere partner aan te kunnen kloppen. We zouden wel nog meer partners beter willen leren kennen, en de lijntjes zouden ook wel nog wat korter mogen!

Elias De Bruyne

derde jaar 2023

Mentorpartij: Theater Artemis / Jetse Batelaan

Leerdoelen

Avondvullende voorstelling/ eigen team

Als laatste leerdoel binnen PLAN was het voor mij belangrijk om een avondvullende voorstelling te maken. En omdat te verwezenlijken met een eigen team als voorbereiding op de toekomst na PLAN.

PLAN

Het samenstellen van het team was het eerste grote struikelblok met verschillende wel willende mensen die uiteindelijk toch moesten afzeggen vanwege agenda kwesties etc. Uiteindelijk is het me gelukt een team samen te stellen waar ik heel goed heb met kunnen samenwerken en die mij ook hebben doen groeien. Het waren allemaal nieuwe gezichten die niet bekend waren met mijn werk en manier van werken. Het was even zoeken hoe met iedereen te werken en de regie in houden te houden van het team. Maar dat werkte goed, ik had met iedereen zowel onderling als in groep een goed contact. Evelien deed de Productie, bij haar merkte ik wel tijdens het project dat ze nog onervaren was, waardoor ik productioneel nog vaak achter zaken extra aan moest gaan. En dat Evelien blijkbaar nog heel veel hulp nodig had, zakelijk en productioneel van Theater Artemis. Iets wat we net wilden vermijden.

Een ander belangrijk leerdoel was een avondvullende voorstelling. Daar zijn we in geslaagd en ik heb zelf nooit het gevoel gehad dat me dat niet zou lukken. Het is een andere dramaturgie die je moet hanteren. Maar er was ook voldoende materiaal om hieraan te voldoen. En ik voelde ook vanuit het team dat daar geen onzekerheid over was. De voorstelling klopt qua dramaturgie en inhoud. En het is echt een volwaardige voorstelling geworden.

Toekomst

Volgens mij heb ik mezelf kunnen bewijzen, met afgelopen voorstelling met mijn eigen team en ook nog bij de eindregie van de Poezieboys het jaar voordien. Dat ik in staat ben om keuzes te maken, een team kan sturen, en durf te staan voor wat ik wil. Ik geloof ook dat ik door deze 3 jaar gegroeid ben naar een zelfstandig theatermaker.

Ik denk dat ik zelf lang heb gewacht op de 'eind conclusie' van Jetse. Zeker met het 4 jaren plan in het achterhoofd. Zelf heb ik wel initiatief genomen door met de co-producers in gesprek te gaan, daar ben ik heel ver in geraakt maar dat is het uiteindelijk niet geworden. Ik ben nu bezig met te kijken of een stichting iets is voor mij en of er eventueel productiehuisen met mij in zee willen gaan. Dus er lopen wel gesprekken.

Voortgang

Als ik terugkijk ben ik heel tevreden met mijn traject. Ik heb bij Artemis volop het vertrouwen en de vrijheid gekregen om mij te ontwikkelen als maker. Ik ben in het huis opgenomen als volwaardig speler en maker en dat gaf mij dan weer heel veel energie om de afgelopen jaren samen te werken. Ik heb iedereen binnenhuis ook veel beter leren kennen en kon bij iedereen terecht voor vragen en hulp. Ook met Jetse heb ik een heel fijn contact. Hij heeft me ontzettend doen groeien. Omdat hij ook veel van mij verwacht, niet meteen met oplossingen komt, me durft uitdagen. Maar waar ik ook terecht kan voor vragen, ideeën,... Iemand die er altijd was en is voor mij!

Vervolg is dat ik bij Artemis blijf spelen, als er projecten zijn. En als maker ga ik nu andere uitdagingen aan. Komend seizoen maak ik iets met Kim Karssen bij Frascati, doe een regieproject bij de HKU en doe een regie van een theaterstuk in een film.

Dat mijn makersschap terug op de kaart staat is mijn grootste overwinning! Een nominatie van de VSCD mime& performance prijs blijft een hoogtepunt. En het succes van *Euhm... in vijf bedrijven*. Er is plots heel veel belangstelling vanuit de pers voor m'n werk en ook de publieksaantallen zijn enorm toegenomen. Ook de voorstelling wordt overal heel erg goed ontvangen. Ik ben nu overtuigd dat er een publiek is voor mijn werk. Dat het leeft binnen de theaterwereld. En het geeft zoveel voldoening om met eigen werk door het land te gaan, nieuwe gezichten te zien. En erkenning te krijgen voor het werk dat je maakt!

Mentor Theater Artemis: Elias mag heel trots zijn op zijn traject bij PLAN. Het is hem gelukt om drie bijzondere producties neer te zetten. En in de weg daarnaartoe heeft hij een grote groei laten zien. Bij zijn laatste productie hebben we Elias uitgedaagd om de touwtjes nog meer in handen te nemen. Die uitdaging heeft hij heel goed opgepakt. Zowel artistiek als productioneel heeft hij het helemaal naar zich toe getrokken. Een hele goede en belangrijke stap. Het is heel bijzonder om te zien hoeveel impact zijn werk heeft in het theaterlandschap. Hij is echt een belangrijke nieuwe stem geworden.

PLAN

Ik beschouw het echt als bevoorrechte kans die ik heb gehad om onderdeel te zijn van PLAN. Ik heb ze ook met 2 handen aangenomen. Ik heb mezelf in alle vrijheid en met voldoende ondersteuning kunnen ontwikkelen als maker. Het kwam voor mij ook op het perfecte moment. Dat ik zowel spelen en het maken kon ontwikkelen bij een huis waar ik me heel sterk mee verbonden voel.

De meerwaarde binnen PLAN is dat je het samendoet met een huis. En ook de partners die je leert kennen! Boulevard is hierbinnen voor mij de 2de belangrijkste partner geweest. Zij hebben me ook onvoorwaardelijk gesteund en alle jaren geprogrammeerd. Makersdagen waren heel fijn om andere makers te spreken en bezorgdheden of kennis met elkaar te delen. Ik heb hierdoor nieuwe collega's en vrienden leren maken.

Piet Van Dycke

derde jaar 2023

Mentorpartij(en): Festival Circolo & DansBrabant / Marc Eijnsink Smeets & Nienke Rooijakkers

Leerdoelen

1. **EXIT - transformatie van de ruimte:**

Binnen mijn meerjarig PLAN-traject onderzoek ik 'transformatie'. In 2022 werd de locatievoorstelling 'EXIT' gecreëerd. In 2023 ging de zaalversie in première en op tournee.

Tournee en context:

In februari 2023 werd er een zaalversie gemaakt van EXIT. We gingen in **technische montage** met lichtontwerper "Edwin van Steenbergen" tijdens het internationale Krokusfestival in Hasselt (BE), waar er **een nieuwe zaalversie** werd gecreëerd. Vanaf 18 februari t.e.m. 1 april 2023 waren we intensief op tournee in Vlaanderen en Nederland en ook in het voorjaar van 2024 staat er een uitdagend hernemingsseizoen gepland. We spelen met EXIT in zeer uiteenlopende contexten: avond-, familie- en

schoolvoorstellingen. Ook in de zomer van 2023 hebben we de locatieversie hernomen op buitenfestivals in België, Nederland, Spanje, Tjechië, Roemenië, Zweden, Portugal, Oostenrijk, Duitsland en de UK.

2. **GLORIOUS BODIES - transformatie van het lichaam:**

In 2023 jaar onderzocht ik de "transformatie van het lichaam".

Ouderdom/veroudering is nog steeds een taboeonderwerp in onze samenleving en al zeker binnen de circuswereld. Net zoals topsporters, stoppen de meeste acrobaten na een bepaalde leeftijd met intensief te trainen. Hoe transformeren de meest perfecte lijven? Kan je als mens ooit vrede sluiten met je eigen lichaam? Kan je volledig in harmonie zijn? In GLORIOUS BODIES werpen we op een bijzondere manier licht op het proces van veroudering. Iets wat ons allemaal overkomt, nu, op dit moment.

GLORIOUS BODIES is een fysieke, intieme circus- en dansvoorstelling over de draagkracht van ons lichaam, over zien en gezien worden, over de grens tussen klassiek en hedendaags circus met zes acrobaten tussen de 55 en 67 jaar met een verleden in het klassieke(re) circus. Circushistorie gearchiveerd in het lichaam. De voorstelling vertrekt vanuit partneracrobatiek en beweging. Het doorbreekt clichés rond de oudere generatie. Een impressionante, charmante en humoristische voorstelling die laat zien tot wat de mens en het menselijk lichaam in staat is en daar staat duidelijk geen leeftijd op.

Circus gaat niet over het bereiken van het onmogelijke, maar om het onmogelijke uit te dagen. Het gaat over de zoektocht naar de limieten van evenwicht, zwaartekracht, balans, uithoudingsvermogen en tijd. In GLORIOUS BODIES kan je dat heel letterlijk nemen: enerzijds door het veranderlijke lichaam, anderzijds door de scenografie waar de performers rekening moeten houden met de tijd. Ze beginnen een acrobatische figuur op te bouwen, maar tegelijkertijd kan het doek elk moment sluiten. Het contrast tussen hun eigen beslissing en wat hen overkomt symboliseert dat ze ervoor kiezen om actief te trainen, fysiek zichzelf te blijven uitdagen, maar tegelijkertijd wordt hun lichaam ouder en zitten ze met die tijdsdruk.

PLAN

Concept, choreografie: Piet Van Dycke

Performers: Winfried Deuling, Astrid Schöne, Det Rijken, Wybren Wouda, Paul Griffioen en Johannes Fischer

Muziek: Kris Auwers

Installatie: Arjan Kruidhof

Dramaturgie: Marie Peeters

Techniek: Casper Van Overschee

Productieleiding: Sam Cunningham

Productie: Circumstances

Coproductie: PLAN, Festival Circolo, DansBrabant, Cirklabo, Circuswerkplaats Dommelhof, PERPLX, Perpodium

Met dank aan: Miramiro

Met steun van: de Vlaamse Overheid, Grensverleggers/deBuren (een regeling ter ondersteuning van culturele samenwerkingen tussen partijen in Vlaanderen, de Provincie Noord-Brabant, de Provincie Limburg en de Provincie Zeeland)

Tournee en context:

De voorstelling wordt gespeeld voor iedereen vanaf 8 jaar. We zullen de voorstelling nog verder spelen in 2024-2025. De voorstelling zal ook opgevoerd worden als matineevoorstelling, waar mensen uit de zorgsector (bejaardentehuis) en scholen worden gemengd om de kruisbestuiving tussen jong en oud te stimuleren.

Ook voor GLORIOUS BODIES hebben we beslist om aan een "contextprogramma" te werken om de impact van de voorstelling te vergroten. Er werden videoportretten gemaakt door een documentairemaker. In de videoportretten van GLORIOUS BODIES duiken we dieper in het leven van deze uitzonderlijke circusartiesten, die niet alleen de kunst van het circus beoefenen, maar ook een diepgaande filosofie delen over spelen, creëren en acrobatiek. Samen met hen ontdekken we de essentie van het hedendaagse circus, dat niet alleen om spectaculaire trucs draait, maar ook om het delen van menselijke verhalen en het creëren van

een betere wereld door middel van kunst en verbinding. Circus als een manier van leven en een uitnodiging om te blijven dromen, spelen en genieten. <https://www.circumstances.be/videoportret-glorious-bodies>

3. Activiteiten vanuit leerdoelen:

- *Ontdekken wat dit nieuwe onderzoek als presentatievorm nodig heeft. De straat, een specifieke locatie, een tent, een theater? Functie en positie van publiek is hier onderdeel van.*
- Presentatievorm EXIT: locatievoorstelling voor festivals in 2022 + theaterversie in 2023 voor iedereen vanaf 8 jaar.
- Presentatievorm GLORIOUS BODIES: theater- en festivalvoorstelling in 2023 voor avondpubliek/volwassenen en als matineevoorstelling voor scholen in combinatie met mensen uit de zorgsector.
- *Beter **leren delen** in verschillende vormen: beelden, experimenten, online video, galerij, dagboek, blog, open dialoog... Om niet alleen connectie te zoeken binnen het werk, maar ook met het publiek.*
- Website werd gebouwd.
- Er werden verschillende video's (teaser, trailers) & een documentaire gemaakt van EXIT die gedeeld werden via eigen kanalen en de partnerorganisaties.
- Er werden 6 portretvideo's, "durf te vragen"-reels, een documentaire en een trailer gecreëerd voor GLORIOUS BODIES in 2023.
- *Het onderzoek tussen dans, circus- en beeldende kunst verder verdiepen. Het doel is nooit rechtstreeks de samensmelting van disciplines, maar juist de vertelkracht die uit deze interactie voortkomt. Meer expertise ontwikkelen over de kracht van beeld in relatie tot choreografie door te experimenteren met allerlei materialen in relatie tot het lichaam.*
- Creatie zaalversie EXIT + ontwikkeling installatie
- Creatie GLORIOUS BODIES
- *Tot slot wil ik voor mezelf een duidelijke grens trekken tussen spelen en maken. Omdat ik heel vaak van binnen (als danser) en buiten (als maker) het maakproces trek, kan ik niets loslaten, verlies ik vaak het*

PLAN

spelplezier, wat het artistiek werk – en mij als mens - niet ten goede komt.

- Bij alle PLAN-dagen fungeerde ik als externe maker die van buitenaf het proces initieerde, stuurde, begeleidde... Deze vorm van creëren geeft me veel meer rust en te vertrouwen op wat ik maak.

Voortgang

De leerdoelen/vragen zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar. In 2023 werden mijn onderzoeksvragen in praktijk omgezet. Die vertaalslag van onderzoek naar creatie/praktijk was zeer vruchtbaar. De artistieke dialoog met een sterk team van artiesten is elke dag opnieuw een verrijking, waardoor ik mijn bewegingstaal kan verder ontwikkelen. Momenteel zijn we aan het onderzoeken hoe Circumstances zal verder groeien buiten PLAN.

Hoe heeft het talent het traject beleefd?

2023 was het jaar van “doorgroei” en “professionalisering”. Het gezelschap “Circumstances” bestaat ongeveer twee jaar en is op korte tijd uitgegroeid tot een professionele organisatie met een uitgebreid netwerk, goede internationale spreiding en een geëngageerd team van medewerkers en artiesten. Ik voel dat het artistiek werk gezien en geapprecieerd wordt. Het is zo fijn om te merken dat kunst écht het verschil kan maken en verbondenheid creëert.

Festival Circolo heeft met heel veel plezier en trots Piet geprobeerd te ondersteunen, maar steeds duidelijker werd dat Piet een uitzonderlijke maker is. Hij weet duidelijk waar hij heen wil en kan goed reflecteren op eigen (artistieke en organisatorische stappen. Hij heeft het vermogen daarbij mensen om zich heen te verzamelen om hen te helpen. Hij houdt zelf duidelijk overzicht en vraagt advies wanneer nodig. Maar het meeste doet, regelt of zoekt hij zelf uit. Piet is een geweldige netwerker en onderhoudt dat netwerk goed. Hij informeert dat netwerk geregeld over waar hij mee bezig is en heeft een sterke eigen organisatie opgebouwd. De agenda voor de komende tijd is met Exit en Glorious Bodies goed gevuld, dus Piet stort zich

alweer op nieuwe projecten. We verbazen ons keer op keer waar hij al die energie vandaan haalt.

Piet: *“PLAN-maker zijn gaf me perspectief. In het verleden was het vaak hoppen van kort project tot project. Door het PLAN-traject is er een te volgen lijn, een doorontwikkeling, geen stop-and-go maar een doorstroming. Onderdeel zijn van PLAN heeft me als maker heel erg gesterkt. Het is voor veel festivals/partners/ontwikkelingsplekken een kwaliteitslabel. Het feit dat alle PLAN-partners in jou als maker geloven, maakt dat er al een artistiek vertrouwen is en dat men sneller wil meegaan in een verhaal. Nu het laatste jaar achter de rug is, heb ik veel meer geleerd over “lange lijnen” en “lange termijn denken” met de focus op duurzaamheid, fair practice, context en inclusie.”*

Timo Tembuyser

derde jaar 2023

Mentorpartij: Festival Cement / Leonie Clement

Leerdoelen

(1.) Het verder uitbouwen van een methode met als ankerpunten :

- Klassieke muziek (zangtechniek, koorklank en koordirectie)
- Fysiek ensemblewerk
- Het ritueel

Het verder uitbouwen van een fluïde ensemble aan stemmen d.m.v. persoonlijke uitnodigingen, workshops en audities

(2.) Het uitnodigen van vorm :

- Fysieke transformatie van de performers
- De vormgeving van de ruimte (scènebeeld en lichtontwerp)
- De vormgeving van het lichaam (kostuum en make-up)
- De vormgeving van de muziek (sound design)

Het uitnodigen van vormgevers in mijn fluïde collectief

PLAN

(3.) Het documenteren van mijn werk

— Audio.

— Partituur

Voortgang

Ik ben erg tevreden over het PLAN-traject. Ik voel duidelijk dat ik de laatste fase zit van het PLAN.

Met het afstuderen van de Master, rond ik in 2024 ook PLAN af. ISLE OF EROS (werktitel) wordt een afstudeersolo. Dat voorstellingsconcept stond ook in m'n PLAN-aanvraag en is dankzij de Master nog veel meer geïntegreerd met een vervolmaking van mezelf als zanger en speler dan ik had voorzien.

De lange lijnen met mensen als Hélène, Aïda en Nicole zijn een zegen. Met Nicole spreek ik over het aanvragen van een Nieuwe MakersRegeling, met Hélène over het opstarten van een Stichting, met Aïda over het beginnen van een eigen productiehuis in Vlaanderen. Dat zijn lange en duurzame lijnen die zijn uitgezet deze jaren en die na PLAN een mooie volgende stap kunnen zijn in de ontwikkeling van een praktijk, waarbij ik voel dat ik die niet alleen kan en wil en hoeft te sturen.

Concreet, zijn de laatste te zetten PLAN-stappen ::

— project **WEBSITE** : aanschaf vormgevingsprogramma InDesign & een korte residentie (1 week) om m'n partituren vorm te geven. Eventueel ook koppelen aan een blauwdruk voor een website.

— project **ISLE OF EROS** : aanschaf muziekprogramma Ableton & maken van afstudeerperformance ISLE OF EROS.

Wat ik het meeste waardeer in PLAN is de vrijheid en het vertrouwen dat ik ervaar. De flexibiliteit van het PLAN-traject dat meebeweegt met wat ik nodig heb als kunstenaar, is voor mij de grootste kracht.

Mentor Cement: Timo heeft het afgelopen jaar gebruikt om zich verder te scholen en is steeds uitgebreid en helder in zijn terugkoppeling hierover. Hij

checkt regelmatig in en doet verslag van waar hij staat, wat hij nodig heeft en wat hij wenst voor de toekomst. We hebben een vanzelfsprekend en vertrouwd gesprek en ik denk dat Timo het laatste jaar, door ook wat afstand te hebben van het produceren, nog beter is gaan beseffen wat hij van wie nodig heeft in een proces en hoe de voorwaarden op voorhand, ook bij andere partners, helder te stellen.

In deze laatste PLAN-fase voel ik me veel meer verbonden met de andere partners. Door de Master op Fontys met PLAN te integreren, ben ik ook iets meer in Tilburg geworteld. M'n afstuderen zal bij De Nieuwe Vorst plaatsvinden — met een korte residentie aldaar. De montage van MISSA MAMA NOVA doen we bij Podium Bloos in Breda, wat het middelpunt is van het team dat zich uitspreidt van Brussel tot Amsterdam (en intussen zelfs van Parijs tot Berlijn).

De bereidheid van de PLAN-partners om mijn werk te tonen is ook erg fijn. Ik voel me gezien en gewaardeerd.

Simon Bus

derde jaar 2023

Mentorpartij: DansBrabant / Nienke Rooijakkers

Leerdoelen

*** Leren hoe te werken met dansers vanuit verschillende achtergronden**

Door de ervaring die ik heb kunnen opdoen in de verschillende maakprocessen van de afgelopen periode, maar ook in de workshops die ik heb gegeven aan dansers en niet-dansers, voel ik me voldoende zelfverzekerd om te kunnen gaan met dansers uit welke hoek dan ook.

*** Leren kijken naar eigen werk**

Tijdens het werk- en maakproces merk ik dat hoe langer is gefixeerd ben op een werk, hoe minder ik erop vertrouw dat ik de dingen nog helder zie. Ik heb geleerd dat ik door het repetitieproces anders in te delen beter werk. Door in

PLAN

fases te werken creëer ik ruimte om ook weer even afstand te nemen en vervolgens weer met een frisse blik weer terug te komen.

*** Ontwikkeling toneelbeeld**

Het kadreren van de spelers in het toneelbeeld lijkt een terugkerend motief te zijn in mijn werk. Ook het 'plug & play' principe is iets waar ik graag mee werk zodat het werk niet gebonden is aan een theaterruimte. Deze vormprincipes heb ik afgelopen tijd verder ontwikkeld en uitgewerkt.

*** Het maken van een groepsstuk**

Dit doel is niet volledig gehaald. Voornaamste reden zijn de hogen die komen kijken bij het maken van een stuk met een groot aantal dansers. Voor Schrittmacher festival is het wel gelukt om in samenwerking met Alesya Dobysch een kort stuk te maken met 4 jonge dansers - studenten Fontys. Zoals het er nu uitziet krijg ik in '24 zal ik voor de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten een voorstelling maken voor een grote groep 4e jaars studenten van de ECD.

*** Steviger positie innemen als choreograaf in een maakproces**

Dit is vanzelf met tijd en ervaring gaan groeien. In de eerste creaties en ervaringen is alles nieuw en is het stemmetje in je hoofd dat zich afvraagt 'of je wel "goed" bezig bent' wat luider. Met de PLAN-jaren is het vertrouwen gegroeid en dat heeft positief effect op het repetitieproces gehad.

Voortgang

DansBrabant heeft het laatste jaar mentorschap van Parktheater overgenomen. Wij zijn enorm blij met de samenwerking. Het heeft een paar mooie projecten opgeleverd. We geloven dat niet alleen Simon gebaat is geweest met onze betrokkenheid, we zijn zeker zo gelukkig met de inbreng en projecten van Simon binnen onze organisatie.

Simon sluit dit jaar PLAN af. We gaan (graag) met hem door als kernmaker bij DansBrabant. Leerdoelen die nog (deels) open zijn blijven staan, krijgen de komende jaren gevolg. Zoals de ambitie om met een grotere groep te werken en uiteindelijk een zelfstandige praktijk op te zetten.

Hoe heeft het talent het traject beleefd?

"Ik begon het PLAN traject met als mentorpartij Parktheater waar net een wissel van de wacht was waardoor er een beetje een warrige situatie was, dat we ook ons ook nog tot de Corona-situatie moesten verhouden hielp niet mee.

Na een gesprek met Lisa Reinheimer, voorheen artistiek coördinator bij DansBrabant, heb ik gekozen om het resterende traject door te zetten met DansBrabant als mentorpartij. Deze samenwerking bevalt dermate goed dat ook na afloop van het PLANtraject ik verbonden blijf aan DansBrabant. Hier voel ik me als maker ondersteund in mijn ontwikkeling op zowel artistiek als zakelijk vlak."

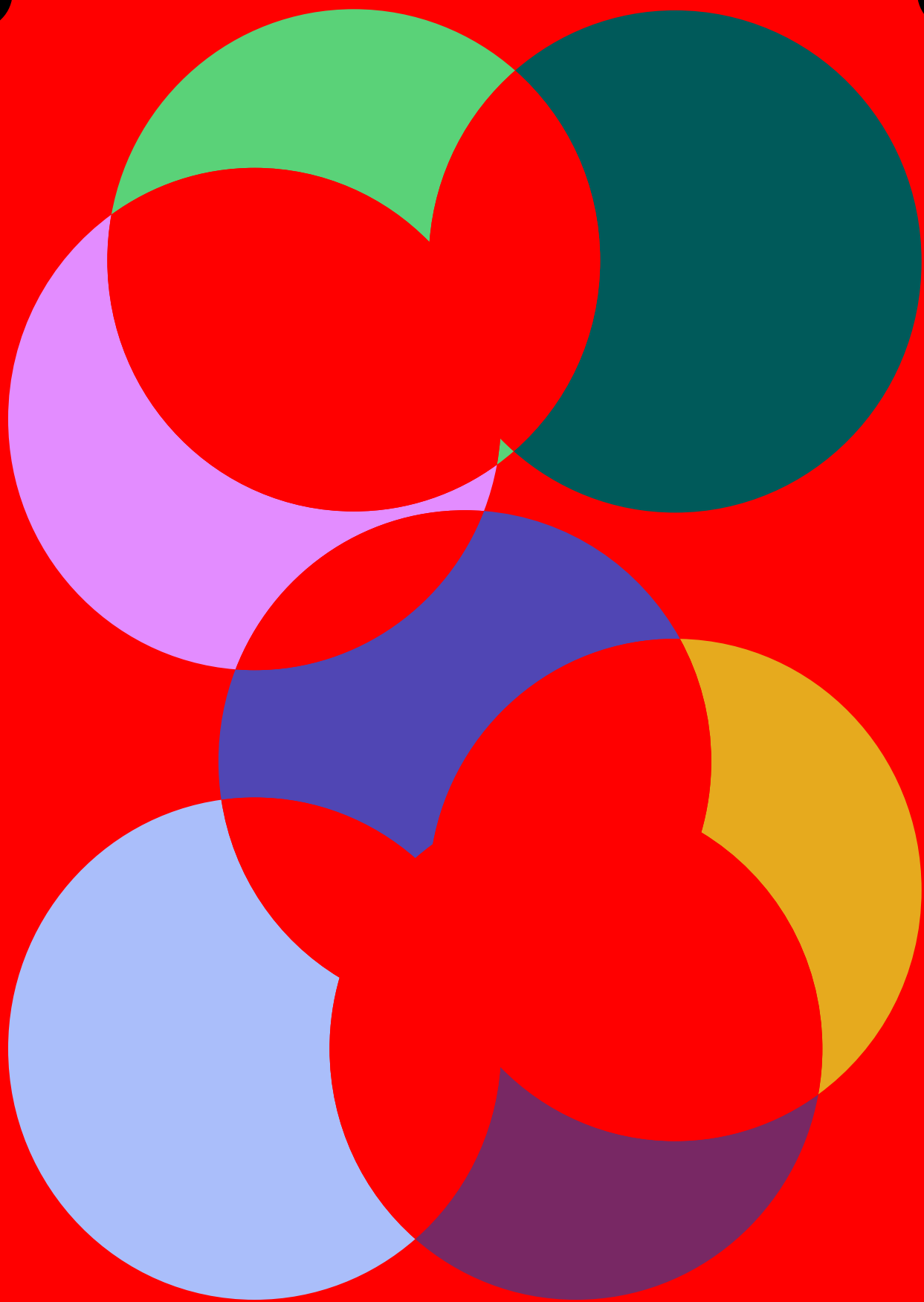
DansBrabant heb ik als een zeer betrokken mentorpartij ervaren. Ik ben verheugd dat de samenwerking doorgezet wordt. Voor ondersteuning op zowel artistiek, productioneel of zakelijk vlak heb ik het gevoel dat er altijd wordt gekeken vanuit mogelijkheden.

Juist omdat er vooral op zakelijk en organisatorisch vlak vragen waren hebben we besloten om met Simon op maandelijkse basis samen te zitten. Op die manier werd niet alleen artistiek-inhoudelijk samen opgetrokken, maar juist ook op zakelijk, productioneel en organisatorisch vlak.

PLAN is van onmiskenbaar belang geweest om me verder te kunnen ontwikkelen als choreograaf/maker. Het heeft me tijd en mogelijkheden gegeven om mijn positie in het dans/kunst landschap te kunnen verstevigen.

● ***FRASCATI*** ●